

UBL: BKNOOG 199

bknoog

199

199

Boekenopdr.

199

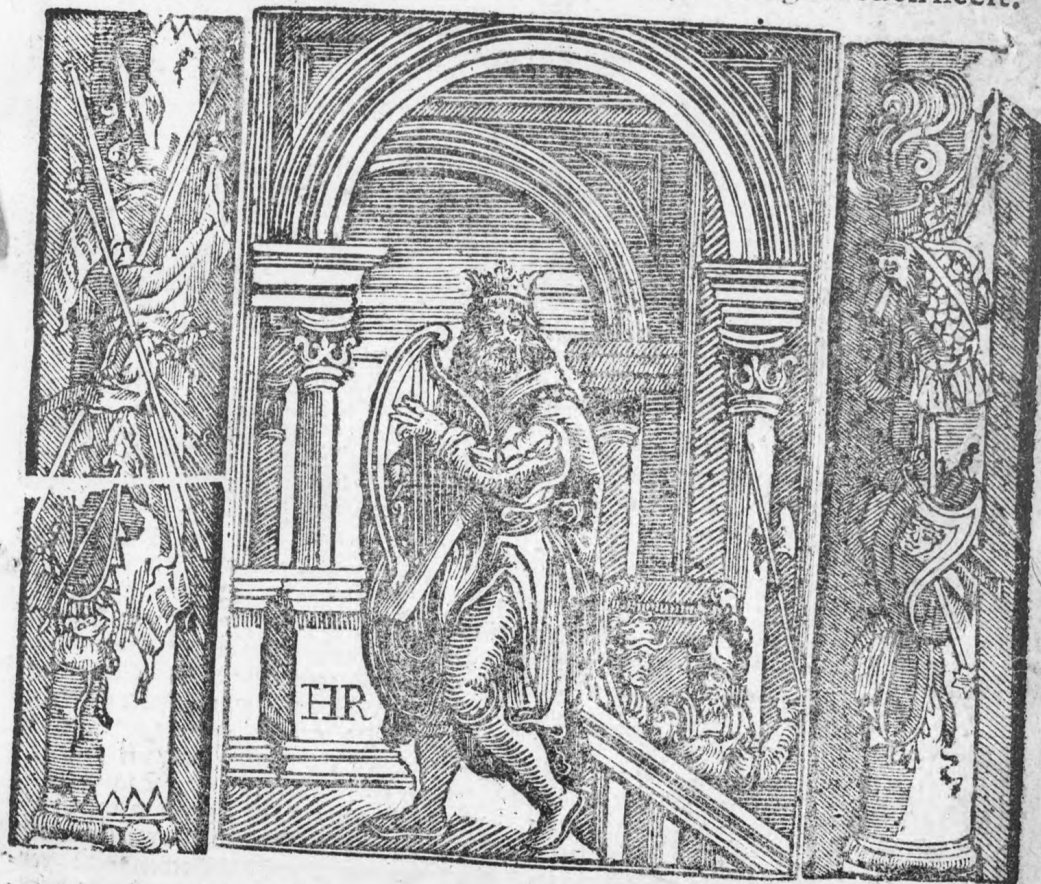
120

1307

± 1770

D E
HISTORIE,

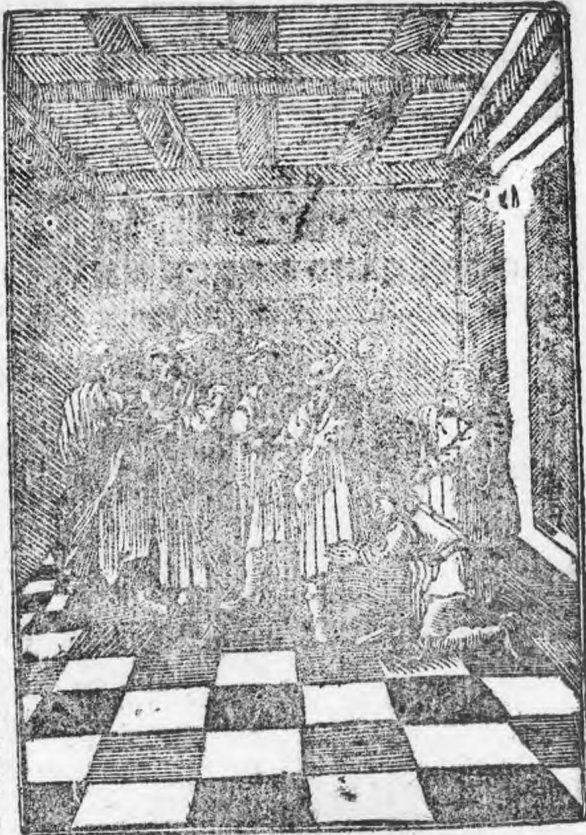
¹⁸¹⁹⁹ Van den
Koninklijken Propheet David,
Soo van sijn Leven als Wonderlijke werken,
ende hoe victorieuslyk hy tegen sijne Vyanden gestreden heeft.

Te Leeuwarden, by WIGERUS WIGERI, Drukker en Boek-
verkoper op de Kelders, in de Rotterdamse Erasmus.

1. Samuel Capitt. xvj.

Doe zeide de Heere tot Samuel / Hoe lange draagt gy leed om Saul / die ik dog verwoyden hebbe / dat hy geen koning zy over Israël? wilt ulven hooyn met olie ende gaat heen / ik zal u zenden tot Isai de Bethlehemiter / want ik hebbe my eenen koning onder sijne zonen uitgelesen. Maar Samuel seide / Hoe zoude ik heen gaan? Saul sal het doch hooren / ende my doden. Die zeide de Heere / neem een half van de v. anderen met u / ende zegt / Ik ben gekomen om den Heere offerhande te doen. Ende gy zult Isai ten offer nodigen / ende ik sal u te kennen geven wat gy doen zult / ende gy zult my zalven dien ik u zeggen zal. Samuel dede 't geene de Heere gesproken hadde / ende hy quam te Bethlehem. Doe quamen de Outste der stat bevede hem te gemoete / ende zeiden / Is uwv komste [met] vrede? hy dan seide / Het vrede / ik ben gekomen om den Heere offerhande te doen / heiligt u / en komt met my ten offer: ende hy heiligde Isai en zijne zonen ende hy nodigde dese ten offer. En 't geschiede doe hy in quamen / zo zag hy Elisab aan en dagte zekerlyk is [dese] vooz den Heere zijn gezalve. Dog de Heere zeide tot Samuel / Ende ziet zyn gestalte niet aan / nogte de hoogte zijner stature / want ik hebbe hem verwoyden / want 't en is niet gelijck de mensche ziet / want de mensche ziet aan dat vooz voozen is / maar de Heere ziet het herte aan. Doe riep Isai Abin idav ende hy dede hem vooz hy het aangesichte Samuels gaan: Dog hy seide dese heeft de Heere ook niet verhooren. Daar na liet Isai Samina vooz hy gaan / doch hy zeide / dese en heeft de Heere ook niet verhooren. Also liet Isai zijn zonden vooz hy het aangesichte Samuels gaan / doch Samuel zeide tot Isai / de Heere

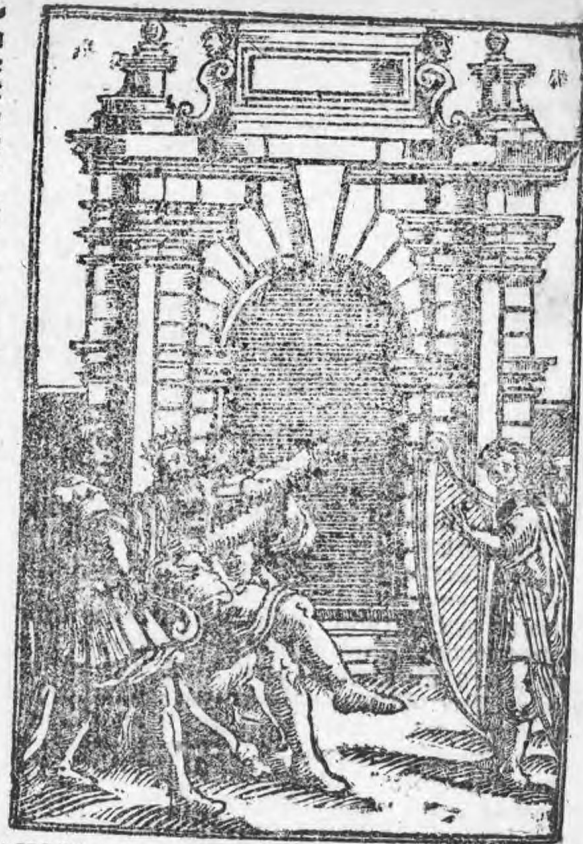
en heeft dese niet verhooren. Dog der zeide Samuel tot Isai / Zindit alle de Jongeligen / ende hy zeide / De kleinste is nog overty / ende ziet hy weidet de schapen: Samuel nu zeide tot Isai sent hnen / en laet hem halve want wy zullen niet rontom aansitten / tot dat hy hier zal gekorn zyn. Doe zont hy hnen ende bracht hem in: hy nu was rootagtig mitsgaders schoon van ogen en schoon van aansien / ende de Heere zeide / staat op zalft hem want dese is 't. Doe nam Samuel den olie-hoorn ende zalft hem in 't midden zijner broederen en de Geest des Heeren werd veeedig over David van dien dag af ende vooz naan / daar na stont Samuel op / ende hy glog na

MU. DERNED.
LETTERKUNDE
TE LEIDEN

na Rama. Ende de Geest des Heeren weest van Saul / ende een bose Geest van den Heere verschijnt hem. Doe zeiden Sauls knechten tot hem: Ziet dog een bose Geest Godes verschijnt u. Onse heere zegge doch inwe knechten die vooz u aangesichte [staan] dat sy enen man zehen die op de Harpe spelen kan / ende 't zal geliebede als de bose Geest Godes op u is / dat hy met zijne hant spele / dat het beter met u worde. Doe zeide Saul tot zyne knechten: Ziet my doch enen man uit / die wel spelen kan / ende brengt hem tot my. Doe antwoorde een van de jongelingen / ende zeide / Ziet ik hebbe gesien enen sone Isai des Bethlehemiters die spelen kan / ende hy is een dapper heit ende een krijgsman ende verstandig in zaaken / ende een schoon man / ende de Heere is met hem. Saul nu sont baden tot Isai / ende zeide / zent ulven sone David tot my / die by de schapen is. Doe nam Isai een Ezel met voot / ende eenen lederen zak met wijn ende een geiten boercken: ende zondse vooz de hand zijns soons David aan Saul. Also quam David tot Saul / ende hy stont vooz zyn aangesichte: ende hy beminde hem zeer / ende hy wierft zyn wapendraget. Daar na zond Saul tot Isai om te zeggen: Laet doch David vooz mijn aangesichte staan / want hy heeft genade in mijne oogen gevonden. Ende het geschiede als de Geest Godes over Saul was / so nam David de Harpe / ende hy speelde met zijne hant: dat was Saul een veranderinge / ende het werd beter met hem / en de boose Geest weest van hem.

Her xvij. Capittel.

Ende de Phillistijne versamelden haar heere ten stryde / ende versamelden haar te Socho / dat in Juda is: ende sy legerden haar tusschen Socho ende tusschen Azeka / aan het einde van Bammim. Doch Saul ende de mannen Israels versamelden haar / ende legerden in 't eiken dal: ende stelden de slagoz

den tegende Phillistijnen aan. De Phillistijnen nu stonden aan enen berg aan gene / ende de Israëlitte stonden aan enen berg aan dese zijde: ende de valepe was tusschen haar lieden. Doe ging daar een kamp veger uit / uit het leger der Phillistijnen / zynen name was Goliath van Gath: sijn hoogte was ses ellen / en een spanne. Endehy hadde enen koperen helm op sijn hoofst / ende hy hadde een schubagtig pansier aan: en 't gewigte des pansiers was vijfduisent sikhelen koper s. Ende een kopere scheen harnasch boven zijne boeten / en een koperen schilt tusschen zijne schouderen. Ende schagt sijn speesse was als een weberboom / ende 't lemmer sijner spisse was van ses hondert sikhelen piers: ende de schilt drager ging vooz sijn aangesichte. Dese nu stont

A 2

hond / ende riep tot de slag-ordenen Israëls
ende zeide tot haar / Daarom zoudet gylieden
uit-trekken / om de slag-orden te stellen / ben
ik niet een Philistijn / ende gylieden kriegten
Sauls / liefst eenen Man onder u die tot my
afhont. Indien hy tegen my stryden en my
verslaan kan / zo zullen wy u lieden tot kneg-
ten zijn / maar indien ik hem overwinne / en-
de hem sla / zo sult gy ons tot knekten zijn /
ende ons dienen. Doorder zeide de Philistijn /
Ik hebbe heben de slag-ordenen Israëls ge-
hoont [zeggende] Geeft my eenen Man / dat
wy t'zamen stryden. Doe Saul ende gantsch
Israel dese woorden des Philistijns hoorde-
zoontsettense hen ende vreesden seer. David
nu was de zone des Ephraïmischen mans van
Bethlehem Juda / wiens name was Isai /
ende hadde acht sonen : en in de dagen Sauls
was hy een man / oud / afgaande onder de
mannen / Ende de drie grootste zonen van Isai
gingen henen / sy volgden Saul na in den
kryg / De namen nu sijner drie zonen die in
den kryg gingen / waren Eliab / de eerste ge-
boorne ende sijn tweede Abinadab / ende de
derde Samma. Ende David was de klein-
ste / ende de hze grootste waren Saul na ge-
volgt. Doch David ging henen / ende quam
weder van Saul / om sijnes vaders schapen
te weiden te Bethlehem. De Philistijn nu
trad toe / des morgens vzoeg / ende des a-
bonds / Also stelde hy zich [daer] veertig da-
gen lang. Ende Isai seide tot sijnen sone
David / neemt dog vooz uwe Broeders een
Epha van dit getoost koozn / ende dese tien
brooden / ende brengetse ter lope in 't leger tot
uwe broeders. Daar brenget dese tien melk-
keesenden Oversten over duiften / ende gy zult
uwe broeders bezoeken of het hen wel gaat /
en gy zult van haar pant mede nemen. Saul
nu / ende zy ende alle mannen Israëls waren
by het eiken dal met de Philistijnen stryden-
de. Doe maakte zich David des morgens
vzoeg op / ende hy liet de schapen by den hoe-
der / en hy nam het op / ende ging henen / ge-
lyk als Isai hem bevolen hadde : ende hy
quam aan den wagenburg / als het heyz in
slag-orden uit roog / en men ten stryde riep.
Ende de Israëlitien ende Philistijnen stelden
slag-orden tegen slag-orden. David nu liet de

baten van zig / onder de hand des bewaarders
der vaten / ende hy liep ten slag-orden / ende
hy quam ende vzaagde sijne broeders na [ha-
ren] welstand. Doe hy met hen sprak /
ziet zo quam de kampsbegter op / sijn name
was Goliath / de Philistijn van Gath uit
der Philistijnen heyz / ende hy sprak achter-
volgens die woorden : ende David hoorde se.
Doch alle mannen in Israel als hy dien man
sagen / soo blechten sy vooz sijn aangesichte /
ende sy vreesden seer. Ende de mannen Is-
raëls / zeiden : Hebt gy lieden dien man wel
gezien / die opgekomen is / want hy is opge-
komen om Israel te hoonen : ende het sal ge-
schieden dat de koning dien man die hem
staat met grooten rijkdom verrisken sal /
ende hy sal hem sijn dogter geven / ende hy sal
zijnes vaders huys vrymaken in Israel. Doe
zeide David tot de mannen die by hem ston-
den / zeggende / Wat sal men dien man doen /
die dese Philistijn staat / enden smaat van Is-
rael wendet / want wie is deze onbesnede Phi-
listijn dat hy de slag-ordenen des levendigen
Gods zoude honen? Wederom zeide hem het
volk achter-volgens dat woord / zeggende :
Alsoo zal men den man doen die hem staat /
Als Eliab sijn grootste broeder hem tot die
mannen hoorde spreken / zoo ontsak de toorn
Eliabs tegen David / ende zeide / Daarom
zijt gy nu afgekomen? ende onder wien hebt
gy de weinige schapen in de woestijne gelaten
ik kenne uwe vermetenheid ende de boosheid
uwes heren wel / want gy zijt afgekomen op
dat gy den strijt zaagt. Doe zeide David wat
hebbe ik nu gedaan? Is daar geen oorzake?
Ende hy wende zig af van dien na eenen an-
deren toe / ende hy zepde achtervolgens dat
woord / ende het volk gaf hem weder ant-
woorde / achtervolgens de eerste woorden.
Doe die woorden gehoozt werden / die David
gesproken hadde / ende in de tegenwoordig-
heid Sauls verkondigt wierden / zoo liet hy
hem halen. Ende David zeide tot Saul ge-
nen mensche en ontballe het herte / om sijnent
wille / uwe knegt zal henen gaan / ende hy zal
niet dezen Philistijn stryden. Daar Saul
zeide tot David / Gy en zult niet kunnen he-
nen gaan tot deze Philistijn / om met hem te
stryden / want gy zijt een jongeling / ende
hy

hy is een krijgsman van sijn-
ner jeugt af. Doe zeide Da-
vid tot Saul / Uwe knecht
weide de Schapen sijnes Va-
ders / en daar quam een Leeuw
ende een Bevr / ende nam een
Schaap van de kudde wech.
Ende ik ging uit hem na / en-
de ik sloeg hem / ende reddede
het uit sijnen mond : doe hy
tegen my opstont / so batte ik
hem by sijnen baard / ende
sloeg hem / ende doodde hem.
Uwe knecht heeft soden Leeuw
als den Bevr geslagen : alzo zal
deze onbesneden Philistijn sijn
gelept een van die / om dat hy
de slag-ordenen des levendigen
Gods gehoont heeft. Doorder
zeide David / de Heere die
my van de hand des Leeuws
geteddet heeft / ende uit de
hand des Bevrs / die zal my
redden uit de hand deses Phi-
listijns. Doe zeide Saul tot
David / Gaat henen / ende
de Heere zy met u. Ende
Saul kleedde David met sijne
kleederen / en sette enen ho-
peren helm op sijn hooft : en
hy kleedde hem met een pantsier. En David
gozdde sijn zweerd aan over sijne kleederen
ende wilde gaan / want hy en hadde 't noit
verzocht : doe zeide David tot Saul / Ik en
kan in deze niet gaan / want ik en hebbe het
noit verzocht : ende David leidese van zich
Ende hy nam sijnen staf in sijne hand / ende
hy koos zich vijf gladde steenen uit de beke /
ende leidese in de Herders tasche / die hy had-
de / te weten in den zak / ende sijn slinger was
in sijn hand / alzo naderde hy tot den Phi-
listijn. De Philistijn ging ook henen / gaan-
de ende naderende tot David / ende sijn
schild-bzager [ging] vooz sijn aangezich-
te. Doe den Philistijn op zag ende Da-
vid zag / zo verachte hy hem / want
hy was een jongeling roodachtig / mits-
gaders schoon van aansien. De Philistijn
nu zeide tot David / ben ik een hond? dat

gy tot my komt met stokken? ende de Phil-
istijn bloekte David by sijne Goden. Daar
na seide de Philistijn tot David / komt tot
my / zo zal ik u vleesch den Vogelen des
Hemels geven / ende de dieren des Wolds.
David daar en tegen zeide tot den Philistijn /
Gy komt tot my met een zweerd / ende spies /
ende met een schild / maar ik kome tot u in den
name des Heeren der heyzscharen des Gods
der slag-ordenen Israëls / dien gy gehoont
hebt. Te dezen dage zal de Heere u bes-
luiten in mijne hand / ende ik zal u slaan /
ende ik zal u hooft van u weg nemen / ende
ik zal de dode Lechamen van der Philistij-
nen leger dezen dag den vogelen des Hemels
ende den Beesten des Wolds geven / ende de
gantsche Warde zal weten / dat Israel eenen
Godt heeft / ende de gantsche vergaderin-
ge zal weten / dat de Heere niet door het
zweerd /

Zwoerd / nozte dooz spiesse en verlost :
want de krijg is des Heeren / die
zal u lieden in onze hant geben
Ende het geschiede doe de Philistijn
zieh opmaakte / ende heuen ging /
ende Dabid te gemoete naderde / zoo
haastede David / ende liep na de slag-
orden toe / den Philistijn te gemoete
Ende Dabid stak sijne hand in de tas-
sche / ende hy slingerde / ende trof den
Philistijn in sijn voorszhoofte : zoo dat
de steen zonk in sijn voorszhoofte / ende
hy viel op sijn aangezichte ter Aarde.
Also overweldigde Dabid den Phil-
istijn met eenen slinger ende met een-
ner steen / ende hy versloeg den Phil-
istijn / ende doode hem : doch Dabid
en hadde geen zwoerd in de hand.
Daarom liep Dabid / ende stond op
den Philistijn ende nam sijn zwoerd /
ende hy trok het uit sijn scheede / en-
de hy doode hem / ende hy hieuw hem
den kop daar mede af. Doe de Phi-
listijnen zagen / dat haren gewel-
digen doode was / zoo vluchten sy. Doe
maakten haar de mannen Israels /
ende Juda op ende juchten ende ver-
holgden de Philistijnen / tot daar men
koomt aan de valepe / ende tot aan de
poorten van Ekron / en der Philisti-
nen verwonde vielen op den weg
van Saaraim / ende tot aan Gath en-

de tot aan Ekron Daar nakeerden de kinde-
ren Israels om van het hittig nasagen der
Philistijnen / ende sy beroofden hare legers.
Daar na nam Dabid 't hoofte des Philistijns /
ende bracht het na Jerusalein : maar sijn wa-
penen leide hy in sijn tente. Doe Saul Da-
vid zag uitgaan den Philistijn te gemoete / zel-
de hy tot Abner den krijgs Oversten / wiens
zone is deze jongeling / Abner ? ende Abner
zeide / [zoo waerlijck als] u ziele leeft. De ko-
ning is en weet 's niet ; de koning nu seide
vraagt gy 't wiens zone deze jongeling is ? Als
David wederkeerde van het slaen des Phil-
istijns / zoo nam hem Abner / ende hy bracht
hem vooz het aengezichte Sauts / ende het
hoofte des Philistijns was in sijne hand Ende
Saul zeyde tot hem / Wiens zone zijt gy /

jongeling ? ende Dabid zeyde / Ik ben een zo-
ne uwes knechts Isai des Bethlehems
ters.

Het xvij. Capittel.

Het geschiedde nu als hy ge-ependigt
hadde tot Saul te spreken dat de ziele
Jonathans verbonden werdt aen de ziele
Davids : ende Jonathan bemide hem als
sijne ziele Ende Saul nam hem te dien dage /
ende en liet hem niet wederkeeren tot sijnes
vaders huys. Jonathan nu ende David
maekten een verbond / dewijse hy hem lief
hadde als zijne ziele. En Jonathan dede sijne
mantel af / dien hy aen hadde / ende gaf hem
David : ook sijne kleederen / ja tot sijn zwoerd
toe

toe / ende tot sijnen bogen toe /
ende tot sijnen gordel toe. En-
de Dabid toog upt / ober al
daer Saul hem zondt / hy
dzoeg zich voorzichtiglyk / en-
de Saul zerte hem ober de
kijgellieden / en hy was
aengenaem in de oogen des
gantchen volks / ende ook in
de oogen der knechten Sauts.
Het geschiedde nu / doe sy qua-
men / ende Dabid wederkeerde
van het slaen der Philis-
tijnen / dat de wijben upt-
gingen upt alle de steden van
Israël / met gezang / en rei-
sen / den koning Saul te ge-
moete : met trommeien / met
vzeugd / ende met musijk-
instrumenten. Ende de wijben
spelende antwoozden [mal-
kanderen] ende zeyden : Saul
heeft sijne duyzenden verfla-
gen / maer Dabid sijne tien
duyzenden. Doe ontsak Saul
zeer / en dat woord was quaed
in sijne oogen / ende hy zeyde /
Sy hebben Dabid tien duyz-
ent gegeven : Doch my heb-
ben sy [maer] duyzent gegeve :
en voozzeker zal het konink-
rijcke noch vooz hem zijn. Ende
Saul hadde de ooge op David / vandien dag
aan / en vooztaen. En 't geschiedde des ander-
daegs / dat de vooze geest Godes ober Saul
veerdig werdt / ende hy vropheteerde midden
inden hupze / en David speelde op snaren spel
met sijne hand / als van dag tot dag : (Saul
nu hadde een spiesse in de hand) Ende Saul
schoot de spiesse / ende zeyde / Ik zal David
aen den wand spitten : maer David wendde
zich tweemaal van sijn aengezichte af. Ende
Saul vreesde vooz David / want de HEE-
RE was met hem / ende hy was van Saul
getweken. Daerom dede hem Saul van zich
wech / ende hy zette de hem zich tot eenen
Oversten van duyzend : ende hy ging upt /
ende hy ging in vooz het aengezichte des
volks. Ende Dabid dzoeg hem voorzich-

tiglyk op alle sijne wegen : ende de HEE-
RE was met hem. Doe nu Saul zag / dat
hy zich zeer voorzichtiglyk dzoeg / vreesde hy
vooz sijn aengezichte. Doch gantch Israel
ende Juda hadde David lief / want hy
ging upt ende hy ging in vooz heer aenge-
zichte. Derhalven zeyde Saul tot David /
Ziet / mijne grootste dochter Merab / die zal
ik u tot een vzuuwe geben / alleenlyk weest
my een dapper zone / ende hoert den krijg des
HEEREN : (want Saul zeyde / Dat mij-
ne hand niet tegen hem en zy / maer dat de
hand der Philistijnen tegen hem zy.) Doch
David zeyde tot Saul : Wie ben ik / ende
wat is mijn leven / [ende] mijnes Vaders
huysgezin in Israel ? dat ik des konings
schoonzone zoude worden. Het geschiedde nu

ten tijde als men Mirab de dochter Sauls aen Dabid geben zoude: 300 is sy aen Adziel den Michalster ter vrouwe gegeven. Doch Michal de dochter Sauls hadde Dabid lief: doe dat Saul te hemmen werd gegeben: 300 was die sake recht in sijne ooggen. Ende Saul zepde / Ik zal se hem geben / dat se hem ten valserlike zy / ende dat de hand der Philistijnen tegen hem zy: daerom zepde Saul tot Dabid / Met de andere zult gy heden mijn schoonzone worden. Ende Saul gebodt sijne knechten / Sprekt met Dabid in 't heymelijck / zeggende / Ziet / de koning heeft lust aen u ende alle sijne knechten hebben u lief / wordt dan nu des konings schoonzone. Ende de knechten Sauls spraken deze woorden booz de ooren Dabids: doe zepde Dabid / Is dat licht in u-lieder ooggen / des konings schoonzone te worden? daer ik een arin ende verachtzaam man ben. Ende de knechten Sauls boodschapten het hem / zeggende / Zulke woorden heeft Dabid gesproken. Doe zepde Saul / Aldus zult gy lieden tot Dabid zeggen / De koning en heeft geen lust aen de bruydschat / maer aen hondert boozhuden der Philistijnen / op dat men zich wreke aen des konings branden / want Saul dachte Dabid te vellen dooz de hand der Philistijnen. Sijne knechten nu boodschapten Dabid deze woorden / ende die sake was recht in de ooggen Dabids / dat hy des konings schoonzone zoude worden: maer de dagen en waren noch niet verbult. Doe maecte hem Dabid op / en hy en sijne mannen gingen henen / en sy sloegen onder de Philistijnen twee hondert mannen / ende Dabid bracht hare boozhuden / ende men levede dese koning volkomelijck / op dat hy schoonson des konings worden zoude: doe gaf Saul hem sijne dochter Michal ter vrouwe. Ende Saul zag ende merckte dat de GEEG met Dabid was: ende Michal de dochter Sauls hadde hem lief. Doe vreesde zich Saul noch meer booz Dabid: ende Saul was Dabids vrand alle [sijne] dagen. Als de vanden der Philistijnen uptonen / 300 geschiedde 't als sy uptonen / dat Dabid kloeker was / dan alle de knechten Sauls / 300 dat sijn naem zeer geacht was.

Her xix. Capittel

Derhalven sprak Saul tot sijne zone Jonathans / ende tot alle sijne knechten / om Dabid te dooden: doch Jonathans Sauls zone hadde groot welgeballen aen Dabid. Ende Jonathans verkondigde het Dabid / zeggende / Mijn vader Saul zoekt u te dooden: nu dan / wacht u doch des morgens / ende blijft in 't verborgen ende versteekt u. Doch ik zal uytgaen / en aen de hand mijnes vaders staan op 't belt / daer gy zult zijn / ende ik zal van u tot mijnen vader spreken: Ende zal zien wat het zy / dat zal ik u verkondigen. Zoo sprak dan Jonathans goed van Dabid tot sijnen vader Saul: ende hy zepde tot hem / De koning en zondige niet tegen sijnen knecht Dabid / om dat hy tegen u niet gezondigt en is / ende om dat sijne daden booz u zeer goed zijn. Want hy heeft sijne ziele in sijne hand gezet / ende hy heeft den Philistijn geslagen / ende de GEEG heeft een groot heyl den gantschen Israël gedaen / gy hebt het gezien / ende gy zijt verblijd geweest: waerom zoude gy dan tegen onschuldig bloed zondigen / Dabid zondet oorzake doodende? Saul nu hoorde na de stemme Jonathans: ende Saul zwoer / 300 waerachtig als de GEEG leeft / Hy en zal niet gedoodt worden. Ende Jonathans riep Dabid / en Jonathans gaf hem alle dezewoorden te hemmen: ende Jonathans bracht Dabid tot Saul / ende hy was booz sijn aengesichte als gisteren [ende] eergisteren. Ende daer werdte wederom krijg: ende Dabid toog uyt / ende stercedt tegen de Philistijnen / en hy sloegse met eenen grooten slag / ende sy vloeden booz sijn aengesichte. Doch de booze geest des GEEG was over Saul / ende hy zat in sijn huys / ende sijn spiesse waer en sijn hand: en Dabid sprede op marenspel met der hand. Saul nu zocht met de spiesse Dabid aen den wand te spitten doch hy ontwek van het aengesichte Sauls die niet de spiesse in de wand sloeg: doe vloodt Dabid / ende ontquam in dien zelven nacht. Daer Saul zondt boden henen tot Dabids huys / dat sy hem bewaerden / ende dat sy hem des morgens doodden: dit gaf Michal / sijn ehe vrouwe Dabid te hemmen zeggende / Indien gy we ziele voren nacht niet en behoedet / 300 zult gy

morg

morgen gedoodt worden. Ende Michal liet Dabid doot een venster neder: ende hy ging henen / en bluchtede / en ontquam. Ende Michal nam een beeld / ende sy leyde het in 't bedde / ende sy leyde een gepten vel aen sijn hoofspeulwe / ende dekete het met een kleed toe. Saul nu sonde boden om Dabid te halen: sy dan zepde / Hy is ziek. Doe zondt Saul boden om Dabid te bezien / zeggende / Breyngt hem in 't bedde tot my op / dat men hem doode: Als de boden quamé 300 ziet daer was een beeld in 't bedde / ende daer was een gepten vel aen sijn hoofspeulwe. Doe zepde Saul tot Michal / Waerom hebt gy my alzo bedrogen? ende hebt mijnen vrand laten gaen / dat hy ontkomen is? Michal nu zepde tot Saul / Hy zepde tot my / Laet my gaen waerom zoude ik u doden? Alzo bluchte Dabid ende ontquam / ende hy quam tot Samuel te Rama / ende hy gaf hem te hennen al wat Saul hem gedaen hadde: ende hy en Samuel gingen henen / ende sy bleven te Majoch. Ende men boodschapte Saul / zeggende / Ziet Dabid is te Majoch by Rama. Doe zondt Saul boden henen om Dabid te halen: die zagen een vergaderinge van Propheeten propheetende / ende Samuel staende / ober hen gestelt: ende de Geest Godes was over Sauls boden / ende die propheeten ook. Doe men 't Saul boodschapte / 300 zondt hy andere boden / en die propheeten den ook: doe voer Saul voort / ende zondt de derde boden / ende die propheeten ook. Daer na ging hy ook zelven na Rama / ende hy quam tot den grooten waterput die te Sychu was / ende hy braegde / ende zepde / Waer is Samuel / ende Dabid? doe werd hem gezeyt / Ziet sy zijn te Majoch by Rama. Doe ging hy der weyts na Majoch by Rama: ende dezelve Geest Godes

was

was ook ophem / ende hy al boozgande propheeterde / tot dat hy te Majoch in Rama quam. Ende hy toog zelfs ook sijne kleederen uyt / ende hy propheeterde zelfs ook voor het aengesichte Samuels / ende hy viel bloot neder dien zelven gantschen dag / ende de gantsche nacht: daerom zept men / Als Saul ook onder de Propheeten?

Her xx. Capittel

Die bluchte Dabid van Majoch by Rama: en hy quam / en zepde booz het aengesichte Jonathans / Wat hebbe ik gedaen? Wat is mijne misdaed / ende wat is mijne zonde booz het aengesicht uwes vaders dat hy mijne ziele zoekt? Hy daer en tegen zepde tot hem: dat sy verre / gy en zult niet sterben / siet

ziet

ziet/mijn vader en doet geen groote zake/noch geen klepne zake / die hy vooz in jin oore niet en openbaert: waerom soude dan mijn vader deze zake van my verbergen? dat en is niet. Doe zwoer David voozdet / en zepde / Uw vader weet zeer wel / dat ik genade in uwe oogen gebonden hebbe / daerom heeft hy gezeyt / dat Jonathān dit niet en wete op dat hy zich niet en bekom mere: ende zekerlijck / [300 waerachtig als] de HEELE leeft ende uwe ziele leeft / daer en is maer als een schrede tussechen my en tussechen de dood. Jonathān nu zepde tot David: Wat uwe ziele zeyt / dat zal ik u doen. Ende David zepde tot Jonathān / ziet / moogē is de nieuwe mane / Dat ik zekerlijck met den koning soude aenzitten om te eeten: 300 laet my gaen dat ik my op het belb verberge tot aen den derden avond. Indien uw vader my gewis selijck mis / 300 zult gy zegen / David heeft van my zeer begeert / dat hy tot sijne stad Bethlehem mochte loopen / want aldaer is een jaerlyks offer den gantschen geslachte. Indien hy aldus zeyt / Het is goed / 300 heeft uwe knecht vrede: maer indien hy gantsch ontfekten is / 300 wetet dat het quaed by hem ten vollen besloten is. Doet dan bazmher: ighepd aen uwen knecht / want gy hebt uwen knecht in een verbond des HEELE met u gebzacht: maer is 'er een misdaed in my / 300 doodt gy my / waerom zoudt gy my doch tot uwen vader bzingen? Doe zepde Jonathān: Dat zy verre van u / maer indien ik zekerlijck merkte / dat dit quaed by mynen vader ten vollen besloten ware / dat het u zoude overkomen / en zoude ik dat u dan niet te kennen geben? David nu zepde tot Jonathān / Wie zal 't my te kennen geben / indien uw vader u wat hardt antwoozdt? Doe zepde Jonathān tot David / kom / laet ons doch uytgaen in 't veld: ende die beyde gingen uyt in het veld. Ende Jonathān zepde tot David / BehEELE / de Godt Israēls / indien ik mijnen vader onderzocht zal hebben ontzent dezentijd / morgen / [of] overmorgen / ende ziet het is goed voor David / ende ik dan tot u niet en zeude / ende voor uw oore openbare: Al 300 doe de HEELE aen Jonathān / ende al 300 doe hy daer toe! Als mijnen vader het quaed over u behaegt / 300 zal ik

het uw' oore ontdekken / ende ik zal u trecken laten / dat gy in vrede henen gaet: ende de HEELE zy niet u / gelijk als hy met mijnen vader getweest is. Ende en zult gy niet / indien ik dan noch leve / ja en zult gy niet de welbdighepd des HEELE aen my doen: dat ik niet en sterbe? Ook en zult gy uwe welvoadighepd niet afsnijden van mijnen hupze tot in eeuwighepd: ook niet / wanneer de Heere eenen pegelyken der vanden Davids van den aerdbodem zal afgesneden hebben. Al 300 machte Jonathān [een verbond] met den hupze Davids: [zeggende /] Dat het de HEELE eysche van de hand der vanden Davids. Ende Jonathān voer voort / met David te doen zweeren / om dat hy hem lief hadde: want hy hadde hem lief met de liefde sijner ziele. Daer na zepde Jonathān tot hem / Morgen is de nieuwe mane: dan zal men u misfen / want uwe zitplaetse zal ledig gebonden worden. Ende als gy de dze dagen zult uytgebleven zyn / komt haestig af / ende gaet tot die plaetse / daer gy u verhoogen hadt ten dage dezer handelingē: ende bijsjt by den steen Gzel. Zoo zal ik dze pijlen ter zijden schieten / als of ik na een trecken schote. Ende ziet / ik zal den jongen zenden / [zeggende] / Gaet henen / zoekt de pijlen: indien ik uytduktelijck tot den jongen zegge / Ziet de pijlen zyn van u af ende herwaerts / neemt hem / ende komt gy / want daer is vrede vooz u / en daer en is geen ding / [300 waerlijck] de HEELE leeft. Maer indien ik tot den jongen al 300 zegge / Ziet de pijlen zyn van u af / ende voorder: Gaet henen / want de HEELE heeft u late gaen. En aengaende de zake daer van ik ende gy gesproken hebben: ziet / de HEELE zy tussechen my / ende tussechen u tot in eeuwighepd. David nu verbergde zich in 't veld: en als het nieuwe mane was / zat de koning by de spijze / om te eeten. Doe hem de koning gezet hadde op sijn zitplaetse op ditmael gelijck d' andermael / aen de stede by den wand / 300 stont Jonathān op / en Abner zat aen Sauls zijde: ende Davids plaetse werd ledig gebonden. Ende Saul en sprak te dien dage niets / want hy zepde / Hem is wat vooz gevallen / dat hy niet reyn en is: voozkeret hy en is niet reyn. Het geschiedde nu des ander

deged

deren daegs den tweeden der nieuwer mane / als Davids plaetse ledig gebonden werd: 300 zepde Saul tot sijnen zone Jonathān / waerom en is de zone Isai noch gisteren noch heden tot de spijze niet gekomen? Ende Jonathān antwoozdde Saul: David begeerde van my ernselijck na Bethlehem te mogen gaen. Ende hy zepde / Laet my doch gaen / want ons geslachte heeft een offer in de stad / ende mijn broeder heeft het my zels geboden / heb ik nu genade in uwe oogen gebonden / laet my doch ontslagen zyn / dat ik mijne broeders zie / hiecom en is hy aen des konings tafel niet gekomen. Doe ontsaak de toorn Sauls tegen Jonathān / ende hy zepde tot hem / By zone der verheerde in wederspannighepd: weet ik 't niet / dat gy den zone Isai verkoren hebt tot uwer schande / ende tot schande der naekthepd uwer moeders? Want alle de dagen die de zone Isai op den aerdbodem levē zal / 300 en zult gy noch uw koninkrijcke niet bevestigt worden: nu dan / schikt henen / ende haelt hem tot my / want hy is een kind des doods. Doe antwoozdde Jonathān Saul sijnen vader / ende zepde tot hem / Waerom zal hy gedoodt worden? wat heeft hy gedaen? Doe schoot Saul de spiesse op hem om hem te slaen: Al 300 merkte Jonathān / dat dit ten vollen by sijnen vader besloten was / David te dooden. Daerom stont Jonathān van de tafel op in hittighepd des toorns: ende hy en at op den tweeden dag der nieuwe mane geen brood / want hy was bekommet om David / om dat sijn vader hem gesmادت hadde. Ende 't geschiedde des morgens / dat Jonathān in 't veld ging / op den dē die David bestemt was: en daer was een klepne jonge by hem. Ende hy zepde tot sijnen jongen: Loop / zoekt nu de pijlen / die ik schieten zal: de jonge liep henen / ende hy

schoot eenen pijl / dien hy dede over hem bliēgen. Doe de jonge tot aen de plaetse des pijls / dien Jonathān geschoten hadde / gekomen was: 300 riep Jonathān den jongen na / en zepde / Is niet de pijl van u af / ende voorder? Wederom riep Jonathān den jongen na / Haast u / spoedt u / staet niet stille: de jonge Jonathāns nu raepde de pijl op / en hy quam tot sijnen heere. Doch de jonge en wist daer niets van: Jonathān ende David allen wisten van de zake. Doe gaf Jonathān sijn gereedschap aen den jongen dien hy hadde: ende hy zepde tot hem / Gaet henen / bzingt se in de stad. Als de jonge henen ging / 300 stont David op van de zijde / ende hy vief op sijn aengezichte ter aerde / ende hy vooz sich dze mael: ende sy kusen malhanderen / ende

wrens

weenden met ma'kander en / tot dat het Da-
uid gantſch veel maakte. Doe zepde Jona-
than tot David / Gaet in byde: het gene dat
wy beude in den Name des H E E R E ge-
zwoeren hebben / zeggende / de H E E R E zy
tusſchen my / ende tusſchen u / en tusſchen
mijn jaer / en tusſchen uw jaer / zy tot in der
eeruwigheid. Daer na ſtondt hy op ende ging
henen: ende Jonathan quam in de ſtad.

Her xxj. Capittel.

Doe quam David te Nob tot den Prieſ-
ter Achimelech ende Achimelech quam
bevende David te gemoete / ende hy zepde tot
hem / Waerom zyt gy alleen / ende geen man
met u? Ende David zepde tot den Prieſter A-
chimelech / de Koning heeft my een zake be-
volen / ende zepde tot my / Laet niemant pet
van de zake weten om dewelke ik u gezonden
hebbe / ende die ik u geboden hebbe: de jon-
gingen nu hebbe ik de plaetſe van zulke eenen te
kennen gegeven. Ende nu wat is 'er onder u-
we hand? geeft my byſbzoode in mijne hand
of wat 'er gevonden wordt. Ende de Prieſter
antwoorde David / ende zepde / Daer en is
geen gemeyn byood onder mijne hand: maer
daer is heplig byood / wanneer zich de jon-
gingen ſlechtes van de byoutwen onthoude heb-
ben: David nu antwoorde den Prieſter / ende
zepde hem / Ja trouwens / de byoutwen zijn
ons onthouden geweest gisteren ende eer giste-
ren doe ik uytging / ende de vaten der jon-
gingen zijn heplig: ende het is eenigerwijze
gemeyn [byood] / te meer dewijle heden [an-
der] in de vaten zal gehepligt worden. Doe
gaf de Prieſter hem dat heplig [byood] / de-
wijle daer geen byood en was dan de toonbyoo-
den / die van booz het aengezichte des H E E-
R E wechgenomen waren / dat men warm
byood daer leyde / ten dage als dat wechge-
nomen wierdt. Daer was nu een man van de
knechten Sauls te dien zelven dage opgehou-
den booz het aengezichte des H E E R E /
ende ſijn naam was Doeg / een Edomiter / de
machtigſte onder de herderen / die Saul had-
de. Ende David zepde tot Achimelech / Is
hier onder uwe hand geen ſpieſe ofte zweerd?
want ik en hebbe noch mijn zweerd / noch ook
mijne wapenen in mijne hand niet geno-
men / dewijle de zake des Konings haer

ſig was. Doe zepde de Prieſter / Het zweerd
Goliaths des Philiftijns / den welken gy
floegt in het epken dal / ziet dat is [hier] ge-
wonde in een ſleed / achter den Ephod / indien
gy u dat nemen wilt / zoo neemt het / want hier
en is geen ander als dat: David nu zepde /
Daer is ſijns gelijke niet / geeft het my. Ende
David maekte zich op / ende bluchtte te dien
dage van het aengezichte Sauls: en hy quam
tot Achis den Koning van Gath. Doch de
knechten Achis zeyden tot hem / Is deze niet
David de Koning des lands? zong men niet
van dezen in de reijen / zeggende / Saul heeft
ſijne duypzenden beſlagen / maer David ſijne
ſien duypzenden? En David leyde deze woort
den in ſijn herte: ende hy was zeer bezeeft
booz het aengezichte Achis des Konings van
Gath. Daerom veranderde hy ſijn gelaet
booz hare oogen en hy maekte hem zelve gek
onder hare hand: en hy bekrabbelde de deur
der poozte en hy liet ſijn zeckel in ſijnen baerd
aſtoopen. Doe zepde Achis tot ſijne knech-
ten: Ziet gy ziet dat de man razende is / waer-
om hebt gy hem tot my gebracht? Hebbe ik
razende gebrek / dat gy deze gebracht hebt om
booz my te razen? zal deze in mijn huys komē?

Her xxij. Capittel.

Doe ging David vandaer / en ontquam
in de ſpelonke Adullams: Ende ſijne
broeders hoozden het / ende het gantſche huys
ſijnes vaders / ende quamen derwaerts tot
hem af. Ende tot hem vergaderden / alle man
die benautt was / en alle man die eenen ſchuld
eyſcher hadde / ende alle man wiens ziele bit-
terlijki bedroeft was / en hy werdt tot Oberſte
over haer: zoodat by hem waren ontrent vier
honderd mannen. Ende David ging van daer
na Mizpe der Moabiten: ende hy zepde tot
den Koning der Moabiten / Laet doch mijn
vader / en mijne moeder by u / lieden uytgaen /
tot dat ik weet wat Godt my doen zal. Ende
hy byachtte booz het aengezichte des Konings
der Moabiten: ende ſy bleven by hem alle
de dagen die David in de beſtinge was. Doch
de Prophete Gad zepde tot David / En blijft
in de beſtinge niet / gaet henē ende gaet in het
land Juda: doe ging David henē / ende
hy quam in het woud Chereth. Ende Saul
hoozde / dat David bekent geworzen was / en
de

de de mannen die by hem waren. Saul nu zat
op eenen heubel onder het geboomte te Rama
ende hy hadde zijn ſpiefte in ſijne hand / en al-
le zijne knechten ſtonden by hem. Doe zepde
Saul tot zyne knechten / die by hem ſtonden /
Hoozt dog gy zonen Jement / ſal ook de zone
Jai u allegaar akheren ende wy nber gen gebē
zal hy u alle tot Oberſte van duifenden ende
oberſte van honderden ſtellen? dat gy u alle
tegen my verbonden hebt / en niemant [booz]
mijn ore en openbaart dat mijn zone een der-
bont gemaakt heeft met den zone Jai / ende
niemant is onder u lieden dien het wee doet
van mijnent wegen ende die het [booz] mijn
ore openbare: Want mijn zone heeft mijnen
knecht tegen my opgewekt tot eenen lagen-
legger / gelijki het te deſen dage is. Doe ant-
woorde Doeg de Edomiter die by de knechten
Sauls ſtont / ende zepde / Ik zag de zone Jai
komende te Nob tot Achimelech de zone van
Whitub. Die den Heere booz hem vzaagde en
gaf hem teerkof: hy gaf hem ook 't zweerd
Goliaths des Philiftijns. Doe zond de ko-
ning henē / om den Prieſter Achimelech den
zone van Whitub te roepen en ſijnes vaders
gantſche huys / de Prieſters die te Nob waren
en ſy quamen allen tot den Koning. En Saul
zepde Hoozt nu gy zone van Whitub ende hy
zepde / Siet / hier ben ik mijn heere: doe zepde
Saul tot hem / Waerom hebt gy lieden t za-
men u tegen my verbonden / gy / ende zone Jai
? mits dat gy hem gegeven hebt byoot / en
het zweert / en God booz hem vzaagt / dat
hy soude opſtaan tegen my / tot enen lagen-
legger gelijki het te deſen dage is? Ende Achim-
lech antwoorde den Koning ende zepde: Wie
is dog onder alle uwe knechten getrouwer als
David / ende des Konings ſchoonſone / ende
booz gaande in uwer gehoozſaamheid / en is
eerlijki in uwen huise? hebbe ik heden begon-
nen Gode booz hem te vzaagen? dat zy verre
van my: de Koning en legde op zyn knecht
geen ding / [nog] op 't gantſche huys mijnes
vaders / want uwe knecht en heeft van alle de-
ſedingen niet getweten / klein nog groot. Dog
de Koning zepde: Achimelech / gy moet den
dood ſterven / gy ende het gantſche huys uwes
vaders. Ende de Koning zepde tot de Crau-
wanten die by hem ſtonden / wendet u / ende

dodet de Prieſters des Heeren / om dat hare
hant ook met David is / ende om dat ſy ge-
weten hebben / dat hy vlugte: ende en hebben
't booz mijn ooren niet geopenbaart? doch de
knechten des Konings en warden hare hant
niet uitſteken / om op de Prieſters des Heeren
aan te vallen. Doe zepde de Koning tot Doeg
wendet gy u / ende valt aan op de Prieſters:
doe wende zig Doeg de Edomiter / en hy viel
aan op de Prieſters / ende doodde te dien dage
vijf en tachtigh mannen / die den linnen lijf-
rok droegen: Hy floeg ook Nob de ſtad dezer
Prieſteren met de ſcherpte des zweerts / van
den man tot de byoutwe / van de kinderen tot
de zoogelingen / ſelfs de oſſen / ende ezels / ende
de ſchape / [floeg hy] met de ſcherpte des
zweerts. Dog een der zonen Achimelechs des
zoons van Ahitub ontquam: wiens name
was Abſathar die vlugte David na. Ende
Abſathar bootſchapte het David dat Saul
de Prieſteren des Heeren gedood hadde. Doe
zepde David tot Abſathar / Ik wiſt wel te
dien dage doe Doeg de Edomiter daar was
dat hy 't boozzeker Saul zoude te kennen ge-
ven: ik hebbe voozſake gegeven tegen alle de
zielen van uwes vaders huys. Blyf by my /
vreeſt niet / want wie mijne ziele zoeken zal /
die zal uwe ziele zoeken / maar gy zult met
my in bewaringe zyn.

Her xxij. Capittel.

Ende men bootſchapte David / zeggende:
Ziet de Philiftijnen ſtrijden tegen Keſila
ende ſy beroben de ſchuurē. Ende David
vzaagde den Heere / zeggende / zal ik henē gaan
ende deze Philiftijnen ſlaan / ende de Heere zei-
de tot David / Gaet henē / ende gy zult de
Philiftijnen ſlaan / ende Keſila verloſſe. Dog
de mannen Davids zeyden tot hem / Ziet wy
vzeſen hier in Juda: hoe veel te meer / als wy
na Keſila tegen der Philiftijnen ſlag / ordenen
gaan ſullen. Doe vzaagde David den Heere
noch boozder / ende de Heere antwoorde hem /
ende zepde / Maakt u op / trekt af na Keſila
want ik geve de Philiftijnen in uwe hant.
Alſo toog David ende ſijne mannen na Ke-
ſila / ende hy ſtreed tegen de Philiftijnen ende
dreef haar vee weg / ende hy floeg onder haar
eenen groten ſlag: alſoo verloſte David de
inwoonders van Keſila / Ende het geſchiede
doe

Doe Abjathar de zone Wchimelech
 tot David blugte na Keshila / dat hy
 ofquam met de Ephod in zijne hant.
 Als Saul te hemmen gegeven wert
 dat David te Keshila gekomen was
 zo zeide Saul / God heeft hem in
 mijne hant overgegeven / want hy
 is besloten / komende in cene Stad
 met poort ende grendelen. Doe liet
 Saul al het volk ten strijde roepen /
 dat sy aftogen na Keshila / om David
 ende zijne mannen te belegeren. Als
 nu David verstant dat Saul dit
 quaat tegen hem heimelyk voorthad-
 de zeide hy tot de Priester Abjathar /
 Blyngt den Ephod herwaerts. En-
 de David zeide / Heere God Israels
 uwe knecht heeft zeekerlyk gehoozt /
 dat Saul soekt na Keshila te komen
 ende de stad te verder van om mynne
 wille. Zulck my ook de burger van
 Keshila in zijne hant overgeven / zal
 Saul afkomē gelck als uwe knecht
 gehoozt heeft. O Heere God Isra-
 els / geest het dog uwen knecht te
 kennen. De Heere nu zeide / Hy zal
 afkomē. Daar nazelde David / zo
 den de burgers van Keshila my ende
 mijne mannen overgeven in de hant
 Sauls / ende de Heere seide / Sy zou-
 den [u] overgeven. Doenmaakte hem
 David ende sijne manne op ontrent
 zes hondert man / ende sy gingen uit Keshila
 ende sy gingen henen waar sy konden gaan /
 doe Saul geboodschapt wierd / dat David
 uit Keshila ontkomen was / zo hield hy op uit
 te trekken. David nu bleef in de woestijne in
 de bestingen / ende hy bleef op den berg in de
 woestijne Ziph / ende Saul sogt hem alle
 dagen / dog God en gaf hem niet over in
 zijne hant. Als David zag dat Saul uitge-
 togen was / om sijne ziele te zoeken. zo was
 David in de woestijne Ziph in een woud /
 Doe maakte sig Jonathan de zone Sauls
 op / ende hy ging tot David in 't woud / en-
 de hy versterkte sijne hand in God. Ende hy
 zeide tot hem : En vrees niet / want de hant
 Sauls mijnes vaders en zal u niet binden /
 maar gy zult koning worden over Israēl /

ende si zal de tweede by u zijn ; ook weet
 mijn Vader Saul zulck wel. Ende die beide
 maakten een verbond voor 't aangesichte des
 Heeren / ende David bleef in 't woud / maar
 Jonathan ging na sijn huis. Doe togen de
 Ziphiten op tot Saul na Gibeā / zeggende :
 Heeft zich niet David by ons verborgen in de
 bestingen in 't woud / op den Heubel van Ba-
 chila die aan de rechterhand der wildernisse is.
 Nu dan / O Koning / komt spoedig af / na
 al de begeerte uwer ziele : ende het komt ons
 toe hem over te geven in de hant des Konings.
 Doen zeide Saul / gezegent zijt gy lieden den
 Heere / dat gy u over my ontfermt hebt.
 Gaat doch henen / ende bereid [de zake] nog
 meer / dat gy wetet ende beziet sijne plaatse /
 waar sijnen gang is / wie hem daar gezeit
 heeft ;

heeft : want hy heeft tot my geseyt / dat hy
 zeer listiglyk pleeg te handelen. Daarom fiet
 toe / ende verneemt na alle schuil-plaatsen /
 in dewelcke hy schuilt / komt dan weder tot
 my met vast bescheit / zo zal ik met u lieden
 gaan : ende het sal geschieden zo hy in 't iant
 is / zo sal ik hem naspeuren onder alle dui-
 senden van Juda. Doe maakten sy haer op /
 ende sy gingen na Ziph voor 't aangesichte
 Sauls / David nu ende sijne mannen waren
 in de woestijne van Maon in 't blakke veld /
 aan de rechterhand der wildernisse. Saul en-
 de sijne mannen gingen ook om te zoeken ;
 dat werd David geboodschapt / die van den
 rotzsteen afgegaan was / ende bleef in de wo-
 estijne Maon : doe Saul dat hoorde jaagde hy
 David na in de woestijne van Maon. Ende
 Saul ging aan dese zijde des Berghs : en Da-
 vid en sijne mannen aan gene zijde des bergs.
 't Geschiede nu dat sig David haastede om te
 ontgaan van 't aangesichte Sauls : ende Saul
 ende sijne mannen / ontvingden David / en-
 de sijne mannen / om die te grijpen. Doch
 daar quam een bodē tot Saul / zeggende ;
 Haast u ende komt : Want de Philistijnen zijn
 in 't land gevallen. Doe keerde zich Saul
 van David na te jagen / ende hy toog de
 Philistijne gemoet : daarom noemde men
 die plaatse Sela Ma : hlechoth.

Het xxiv Capittel:

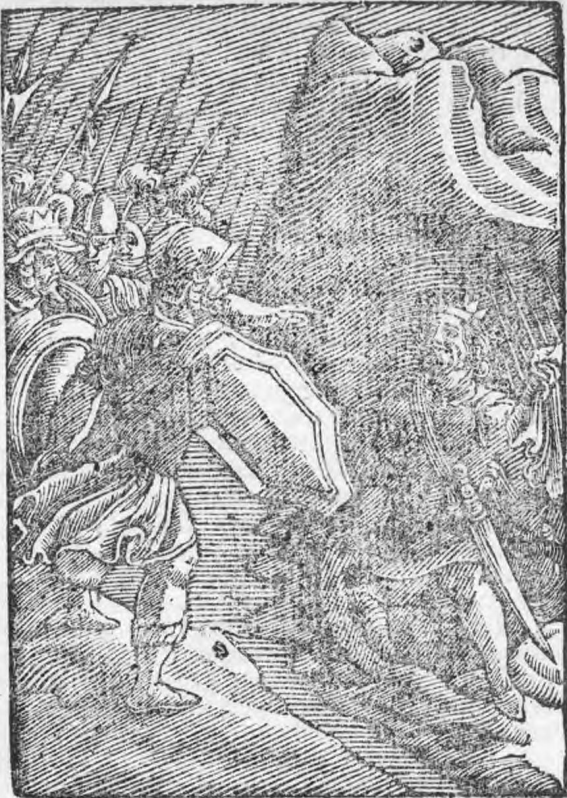
Ende David toog daar na op / ende hy
 bleef in de bestinge van Engedi. Ende het
 geschiede na dat Saul weder gekeert was
 van achter de Philistijnen : zo gaf men hem
 te kennen / zeggende : Ziet David is in de wo-
 estijne van Engedi. Doe nam Saul drie dui-
 sent uitgelesene mannen uit gantch Israēl
 ende hy toog henen / om David ende sijne
 mannen te zoeken boven op de rotzstenen der
 woestijne. Ende hy quam tot de schaaps-
 hopen aan den weg / daar een spelonke was /
 ende Saul ging daar in / om sijne voeten te
 desken : David nu / ende sijne mannen saren
 aan de zuden der spelonke. Doe zeiden de
 mannen Davids tot hem : Ziet den dag [in]
 welken de Heere tot u zelt / Ziet ik geve u
 doen byand in uwen hant / ende gy zult hem
 doen gelick als 't goed zal zyn in uwe oogen :
 ende David stont op / ende sneet stillekens

een slippe van Sauls mantel. Doch het ge-
 schiede daer na / dat Davids hert hem sloeg
 om dat hy de slippe Sauls afgesneden hadde.
 Ende hy zeide tot sijne mannen : Dat late de
 Heere verre van my zijn / dat ik de zake doen
 zoude aan mijne Heere den gezalfe des Hee-
 ren dat ik mijne hant tegen hem uitsteken
 zoude. Want hy is de gezalfe des Heeren. En
 David scheide zijne mannen met woorden /
 ende en liet haar niet toe / dat se opstonden te-
 gen Saul : ende Saul maakte zich op uit de
 spelonke / ende ging op den weg. Daar na
 maakte zich David ook op / ende ging uit de
 spelonke / ende hy riep Saul agter na / zeg-
 gende ; Mijn Heere Koning : doe zag Saul
 agter zich om / ende David boog zich niet het
 aangesichte ter aarde / ende neigde zich. Ende
 David zeide tot Saul / waarom hoozt gy de
 woorden der menschen / zeggende : ziet David
 zoekt u quaat ; Ziet te desen dage hebben uwe
 oogen gesien / dat de Heere u heden in mijne
 hant gegeven heeft in dese spelonke / en mer
 zeide dat ik u doden zoude / doch [mijne hant]
 ver schoonde u ; want ik zeide / Ik en zal mijne
 hant niet uitsteken tegen mijne heere / want
 hy is de gezalfe des Heeren. Ziet dog mijn
 vader / ja ziet de slippe uwer mantels in mijn
 hant / want als ik de slippe uwer mantels af-
 gesneden hebbe / so en hebbe ik u niet gedoot /
 bekent ende ziet / datter in mijne hant geen
 quaat nog overredinge en is / ende ik tegen
 u niet gefondigt en hebbe : nochtans gy jaagt
 mijn ziele / dat gysse weg neemt. De Heere
 zal richten tu ssejen my en tusschen u / ende
 de Heere zal my wreken aan u : maar mijne
 hant en zal niet tegen u zijn. Gelick als 't
 spreekwoord der Duden zeit / Van de god-
 loose komt godloosheit voort / maar mijne
 hant en zal niet tegen u zijn. Na wien is de
 Koning van Israēl uitgegaan wien jaagt gy
 na ? na eenen doden hont ? na een eenigen
 bloot ? Dog de Heere zal zijn tot rigter / ende
 rigten tusschen my ende tusschen u / ende zien
 daar in ende twisten mijne twist / ende rich-
 ten my van uwe hant. En het geschiede doe
 David geclindigt hadde alle dese woorden
 tot Saul te spreken / zo zeide Saul / Is dit
 uwe stemme / mijnen zone David ? Doe hief
 Saul

Saul sijn stemme op / ende weende /
 Ende hy zelde tot David: Gy zijt
 rechteveerdiger dan ik / want gy
 hebt my goet vergolden / ende ik heb-
 be u quaat vergolden. Ende gy hebt
 [my] heden a. ngewesen: dat gy my
 goet gedaen hebt want de Heere
 hadde my in uwe hant besloten ende
 gy en hebt my niet gedoor. So wan-
 neer sernant sinen vpauid gebonden
 heeft zal hy hem op eenen goeden weg
 laten gaan? de Heere nu vergelde u
 het goede / voor dezen dag dien gy
 my heden gemaakt hebt. Ende nu /
 ziet ik weet dat gy voorzeker koning
 worden zult / ende dat het Koninkrijke
 sijt als in uwe hant bestaan sal. Zoo
 zweert my dan nu by den Heere Zoo
 gy mijn zaat na my zult uit roeijen
 ende mijne name zult uidelgen van
 mijnes Vaders Huis! doe zweert
 David aan Saul: ende Saul ging in
 sijn Huis / maar David ende sijne
 mannen gingen op in de vestinge.

Het xxv. Capittel.

Ende Samuel stierf / ende gant seh
 drael vergaderde zig ende sy be-
 zeben routte over hem / ende begroe-
 ven hem in sijn huis te Rama: ende
 David maakte hem op / en toog af
 na de Woestijne Paran. Ende daar
 was een man te Maon / ende sijn be-
 drijf was te Carmel ende die man was zeer
 groot / ende hy hadde drie duizent schapen /
 ende duizent geiten / ende hy was in 't schee-
 ren sijner schapen te Carmel. Ende de name
 des mans was Nabal / ende de name sijner
 huysvrouw Abigail: ende de Vrouw was
 goet van verstande / ende sehoon van gedaante
 / maar de man was hart / en boos van da-
 den / ende hy was een Calebijt. Als David
 hoorde in de woestijne / dat Nabal sijne scha-
 pen schoer: Zo zont David tien Jongelinge-
 nent / ende David zeide tot de Jongelinge-
 nent op na Carmel: ende als gy tot Nabal
 komt zoo zult gy hem in mijnen naame / na-
 den welstant vraghen. Ende zult also zeggen
 tot dien welbarende / Bede zy u / ende uwen
 hulse zy bede / ende alle dat gy hebt zy bede.

Ende nu / ik hebbe gehoozt dat gy scheerder's
 hebt: Nu / de herders die gy hebt / zijn by
 ons geweest / wy en hebbense geen smaate-
 heit aangedaan / ende sy en hebben ook niets
 gemist alle de dagen die sy te Carmel geweest
 zijn. Vraagt het utwe Jongelingen / ende sy
 zullen het u te kenne geven / laat dan deze jon-
 gelingen genade vinden in utwe oogen / want
 wy zijn op eenen goeden dag gekomen: geeft
 doch uwen knegten / ende uwen zone David
 het gene dat utwe hant binden zal. Doe de
 jongelingen Davids gekomen waren / ende
 in Davids name alle na die woorden tot
 Nabal gesproken hadden / zo hielden zy stille.
 Ende Nabal antwoorde den knegten Da-
 vids / ende zelde: wie is David / ende wie is
 de zone Isai? daar zijn heden vele knegten die
 haer

haer af scheuren elk van zijnen
 heere. Soude ik dan mijn brood
 ende mijn water / ende mijn ge-
 slachtet [vleesch] nemen / dat ik
 voor mijne scheerder's geslachtet
 hebbe / ende zoude ik het den man-
 nen geven die ik niet en weet
 van waer sy zijn? Doe keerden
 zich de jongelingen Davids na
 haren wech: ende sy keerden we-
 der / ende quamen / ende boods-
 schapten hem achtervolgens alle
 deze woorden. David dan zepde
 tot sine mannen / Een pegelijc
 gorde sijn zwaard aen: doe gorde
 een pegelijc sijn zwaard aen ende
 David gorde ook sijn zwaard aen /
 ende sy togen op achter David:
 ontcent vier hondert man / ende
 daer blebender twee hondert by de
 gereedschap. Doch een jongeling
 upt de jongelingen boodschapte
 het Abigail Nabals huysvrou-
 we / zeggende / Ziet David heeft
 boden gezonden upt de woestijne
 om onzen heere te zegenen / maer
 hy is tegen hen uptgebaden.
 Nochtans zijn sy ons zeer goede
 mannen geweest: ende wy en
 hebben geen smaetheyd geleden /
 ende wy en hebben niets gemist
 alle de dagen [die] wy met hen
 verkeert hebben / doe wy op het veld wa-
 ren. Sy zijn een muur om ons geweest /
 zoo by nachte als by dage / alle de dagen
 die wy by haer geweest zijn / weydende de
 schapen. Wetet dan nu / ende ziet wat gy
 doen zult / want het quaed is ten vollen o-
 ver onzen heere besloten / ende over sijn
 gantsche huys: en hy is een zone Bels-
 als / dat men hem niet mag aenspreken.
 Doe haefte haer Abigail / en nam twee
 hondert brooden / en twee lederzakken wijns /
 ende vijf toeberepde schapen / ende vijf maaten
 gerooft hoozn / ende hondert stulken rozij-
 nen / ende twee hondert kilompen vijgen en-
 de lepde [die] op ezelen. Ende sy zepde tot
 hare jongelingen / Crekt henen voor mijn
 aengezichte / ziet ik kome achter u-sieden:

doch haren man Nabal en gaf sy het niet te
 kennen. Het geschiedde nu doe sy op den ezel
 reedt / ende datse afquam in het verborgene
 des bergs / ende ziet / David ende sijne man-
 nen quamen af haer te gemoete / ende sy
 ontmoettefe. David nu hadde gezept /
 Trouwens ik hebbe te bergeefs betwaert al
 wat deze in de woestijne heeft / gemist is: ende
 hy heeft my quaed voor goed vergolden. Zoo
 doe Godt den vpauden Davids / ende zoo doe
 hy daer toe / indien ik van alle die hy heeft /
 tot morgen overig late / die aen den wand
 pist! Doenu Abigail David zag zoo haefte
 de sy haer / ende quam vanden ezel af: ende sy
 aengezichte / ende sy boog haer ter aerde. Ende

vbiel aen sijne voeten / ende zeyde / Och mijn
 heere / mijne zyde misdaed / ende laet doch u
 we dienstmaegd vooz utwe ooren spreken ende
 hoorz de woorden uwer dienstmaegd. Mijn
 heere en stelle doch sijn herte niet aen dezen
 Betsals man/aen Nabal/want gelijk sijn na-
 me is / alzoo is hy / sijn name is Nabal / ende
 dwaeshepd is by hem : ende ik utwe dienst-
 maegd en hebbe de jongelingen mijnes hee-
 ren niet gezien / die gy gezonden hebt. Ende
 nu / mijn heere / [zoo waerachtig als] de
 HEEER leeft ende utwe ziele leeft / het is de
 HEEER die u verhindert heeft / vante komē
 met bloedstortingē / dat utwe hand u zoude
 verlossen / ende nu / dat als Nabal wo den u
 we vbanden en die tegen mijnen heere quaed
 zoeken. Ende nu / dit is de zegen / die utwe
 dienstmaegd mijnen heere toegebracht heeft :
 dat hy gegeven woerde den jongelingen / die
 mijnes heere voetstappen na wandelen. Ver-
 geeft doch utwe dienstmaegd de overtradinge :
 want de HEEER zal zekerlijc mijnen hee-
 re een bestendig huys maken / dewijle mijn
 heere de oorlogen des HEEER ooploogt /
 ende geen quaed by u gebonden en is van utwe
 dagen af. Wanneer een mensche opstaen zal /
 om u te vervolgen / ende om utwe ziele te zoe-
 ken : zoo zal de ziele mijnes heeren ingebonden
 zijn in het bondelken der levendigen by den
 HEEER utwen Godde / maer de ziele utwe
 vbanden zal hy slingeren uyt het midden van
 de hollighepd des slingers. En't zal geschied-
 den / als de HEEER mijnen heere na al het
 goed doen zal / dat hy ober u gesproken heeft :
 ende hy u gebieden zal / een boozganger te zijn
 ober Israēl : Zoo zal dit u mijnen heere / niet
 zijn tot wankeelingē noch aenstoot des herten /
 te weten dat gy bloed zonder oorzake zoudet
 vergoten hebben / en dat mijn heere hem zel-
 ven zoude verlost hebben : en als de HEEER
 mijnen heere wel doen zal / zoo zult gy uwer
 dienstmaegd gedanken. Doe zepde David tot
 Abigail. Gezegent zy de HEEER de Godt
 Israēls die u te dezen dage my te gemoete ge-
 zonden heeft. En gezegent zy utwen raed / en
 gezegent zijt gy / dat gy my te dezen dage ge-
 weert hebt / van te komen met bloedstortingē /
 dat mijne hand my verlost zoude hebben.
 Want boozeker [t is zoo waerachtig als]
 de HEEER de Godt Israēls leeft / die my

verhindert heeft / van u quaed te doen : dat't
 en ware dat gy u gehaest hadt / ende my te
 gemoete gekomen waert / zoo en ware Na-
 bal niemant die aen den wand pist oberig ge-
 bleven tot het morgenlicht. Doenam David
 uyt hare hand dat sy hem gebracht hadde : en
 hy zepde tot haer / Trekt met vreden op na u
 huys / ziet ik hebbe na utwe stemme gehoorz /
 en hebbe utwe aengezichte aengenomen. Doe
 nu Abigail tot Nabal quam / ziet zoo hadde
 hy een maeltijd in sijn huys / als eenes kro-
 nings maeltijd / ende het herte Nabals was
 vvolgh op deselve / ende hy was zeer dron-
 ken : daer om en gaf sy hem niet een woord /
 kleyn noch groot / te hemmen / tot aen het mo-
 genlicht. Het geschiedde nu in den morgen /
 doe de wijn van Nabal gegaen was / zoo gaf
 hem sijne huysvrouwe die woorden te hemmen
 doe bestozf sijn herte in het binnenste van hem /
 ende hy wierdt als een steen. En het geschied-
 de ontrent [na] tien dagen / zoo sloeg de HEEER
 den Nabal dat hy stierf. Doe David
 hoorde dat Nabal dood was / zoo zepde hy /
 Gezegent zyde HEEER / die den twilf mij-
 ner swaethepd getwistert heeft van de hand
 Nabals / ende heeft sijnen knecht onthouden
 van het quaed / ende [dat] de HEEER het
 quaed Nabals op sijnē kop heeft doen weder-
 keeren : Ende David zondt henen / ende liet
 met Abigail spreken / dat hyfe zich ter vrouwe
 name. Als nu de knechten Davids tot Abi-
 gail gekomen waren te Carmel : zoo spraken
 sy tot haer / zeggende / David heeft ons tot u
 gezonde / dat hy zich u ter vrouwe neme. Doe
 stont sy op / ende neygde haer met het aenge-
 zichte ter aerde : en sy zepde / Ziet utwe dienst-
 maegd zy tot eene dienaresse om de voeten der
 knechten mijnes heeren te waschen. Abigail
 nu haestede / ende maekte haer op / en sy reed
 op eenen ezel / met hare vijf jonge maegden /
 die hare voetschappen na wandelden : sy dan
 volgde de boden Davids na / en sy werdte hem
 ter huysvrouwe. Ook nam David Ahinoam
 van Jizreel : alzoo waren ook die bepde hem
 tot wijven. Want Saul hadde sijne dochter
 Michal / de huysvrouwe Davids / gegeven
 aen Daltiden zone Laïs die van Gallim was.

Het xxvj. Capitel.
De Ziphiten nu quamen tot Saul te Gi-
 bea

bea / zeggende : Houdt hem
 David niet verhoogen op den
 heubel van Hachila / vooz aen
 de wildernisse ? Doe maekte
 hem Saul op / en toog af na de
 woestijne Ziph / ende met hem
 drie duysent man / uytgelezene
 van Israēl : om David te zoe-
 ken in de woestijne Ziph. En-
 de Saul legerde zich op den heu-
 bel van Hachila / die vooz aen
 de wildernisse is aen den weg :
 maer David bleef in de woe-
 stijne / ende zag dat Saul ach-
 ter hem quam na de woestijne.
 Want David hadde ver sple-
 ders gezonden / ende hy ver-
 nam dat Saul boozeker
 quam. Ende David maekte
 hem op / en quam aen de plaet-
 se daer Saul zich gelegert had-
 de / ende David bezag de
 plaetse daer Saul lag / met
 Abner den zone der sijnen
 Krijgs-oversien : ende Saul
 lag in den wagenburg / en-
 de het volk was rontom hem
 gelegert. Doe antwoorde Da-
 vid / ende sprak tot Achime-
 lech den Bethiter / ende tot A-
 bisai den zone Zeruja den boe-
 der Joabs / zeggende / Wie zal
 met my tot Saul in het leger aegaen ? Doe
 zepde Abisai / Ik zal niet u aegaen. Alzoo
 quam David ende Abisai tot het volk des
 nachts / ende ziet / Saul lag te slapen in
 den wagenbug / ende sijne spiesse stak in
 de aerde aen sijn hoofd-epnde / ende Abner /
 ende het volk lag rontom hem. Doe zepde
 Abisai tot David : Godt heeft heden utwen
 vband in utwe hand bestoten : laet my doch
 hem nu met de spiesse op eenmael ter aerde
 slaen / ende ik en zal het hem niet ten tweden-
 maal doen. David daer en tegen zepde tot
 Abisai : Verderft hem niet : want wie heeft
 sijne hand aenden gezalfden des HEEER
 geleijt / ende is onschuldig gebleven ? Doo-
 der zepde David / [Zoo waerachtig als] de
 HEEER leeft / maer de HEEER zal hem

slaen / of sijn dag zal komen / dat hy zal stier-
 ven / of hy zal in eenen strijd trekken / dat hy
 omkome. De Heere late het verre van my
 zijn / dat ik mijne hand legge aenden gezalfden
 des HEEER : zoo neemt doch nu de spiesse
 / die aen sijn hoofd-epnde is / ende de water-
 flesche / ende laet ons gaen. Zoo nam Da-
 vid de spiesse / ende de waterslesche van
 Sauls hoofd-epnde / ende sy gingen henen :
 ende daer en was niemant die het zag / ende
 niemant die het merkte / ook niemant die
 ontwaekte / want sy sliepen alle / want daer
 was een diepe slacp des HEEER op hen
 gevallen. Doe David ober aen gere zijde ge-
 komen was / zoo stont hy op de hoogte des
 bergs van Berre : datter een groote plaetse
 rustschen hen was. Ende David riep tot het
 volk

volk' ende tot Abner den zone Ner / zeggende / Zult gy niet antwoorden Abner? doe antwoorde Abner / ende zepde / Wie zijt gy die tot den koning roept? Doe zepde David tot Abner / Zijt gy niet een man? ende wie is u gelijk in Israël? waerom dan en hebt gy over uwen heere den koning geen wacht gehouden? want daer is een ban den volke gekomen / om den koning uwen heere te verderben. Deze zake die gy gedaen hebt en is niet goed / [zoo waerachtig als] de HEECE leeft / gplieden zijt kinderen des doods / die gy over uwen heere den gezalfoen des HEECE N geene wacht gehouden en hebt: en u ziet waer de spiesse des konings is / en de waerterfliche die aen sijn hofde epide was. Saul nu hende de stemme Davids ende zepde / Is dit uwe stemme mijn zone David? David zepde / Het is mijn stemme / mijn heere koning: Hy zepde boozder / Waerom verbolgt mijn heere sijn knecht al zoo achter na? want wat hebbe ik gedaen? ende wat quaed is er in mijn hand? Ende nu / mijn heere de koning hoorde doch na de woorden sijn knechts: Indien u de HEECE tegen my aenporret / laet hem het spijs offer ricken: maer indien het menschen kinderen zijn / zoo zijn se verbloekt voor het aengesichte des HEECE N / dewijle sy my heden verstoeten / dat ik niet en mag vast gehech: blyve in het erfdeel des HEECE N / zeggende / Gaet henen / dient andere goden. Ende nu / mijn bloed en valle niet op de aerde van booz het aengesichte des HEECE N: want de koning van Israël is uytgegaen om een eenige bloot te zoeken / gelijk als men een veldhoen op de bergen najaagt. Doe zepde Saul / Ik hebbe gezondigd / keert weder mijn zone David / want ik en zal u geen quaed meer doen voor dat mijn ziele dezen dag diebaer in uwe oogen geweest is: siet / ik hebbe dwaeslyk gedaen en ik hebbe zeer groetlyk gedwaelt. Doe antwoorde David / en zepde / Ziet / de spiesse des konings / zoo laet eene van de songelingen overkomen en halen se. De HEECE dan vergelde eenen pegelijken sijne gerechticheyd ende sijne getrouwicheyd: want de HEECE hadde u heden in [mijne] hand gegeven / maer ik en hebbe mijn hand niet willen upsteken aen den gezalfoen

den des HEECE N. Ende ziet / gelijk als te dezen dage uwe ziele in mijn oogen is groot geacht geweest: al zoo sy mijne ziele in de oogen des HEECE N groot geacht / ende hy verlosse my uyt allen nood. Doe zepde Saul tot David: Gezegt zijt gy mijn zone David / gy zult het ja gewislyk doen / ende gy zult ook gewislyk de overhand hebben: Doe ging David op sijnen weg / ende Saul keerde weder om na sijne plaetse.

Het xxvij Capittel.

David nu zepde in sijn herte: Nu zal ik der daegen een dooz Sauls hand omkomen: my is niet beter / dan dat ik haestlyk ontkome in het land der Philistijnen / op dat Saul van my de hope verliese / om my meer te zoeken in de gantsche landpale Israëls / zoo zal ik ontkome uyt sijne hand. Doe maekte hem David op / ende hy ging dooz / hy / ende de zes honderd mannen die by hem waren / tot Achis den zone Maachs den koning van Gath. En David bleef by Achis te Gath / hy / en sijne mannen een pegelijk met sijn huys: David / met sijne beyde wijven / Ahinoam de Jizreelitische / en Abigail de huysvrouw Nabals / de Carmelitsche. Doe Saul geboodschapt werdt / dat David geblycht was na Gath: zoo en boer hy niet meer boozt hem te zoeken. Ende David zepde tot Achis / Indien ik nu genade in uwe oogen gebonden hebbe / men geve my een plaetse in eene van de steden des lands / dat ik daer wone: want waerom zoude uwe knecht in de koninklyke stad by u wonen? Doe gaf hem Achis te dien dage Etiklag: Daerom is Etiklag der koningen van Juda geweest tot op dezen dag. Het getal nu der dagen die David in het land der Philistijnen woonde / was een jaer / en vier maenden. David nu toog op met sijne mannen / ende sy obervielen de Gsuriten / ende de Girziten / ende de Amalekiten: [want deze die zijn van ouds geweest de inwoonders des lands] daer gy gaet na Sur / ende tot aen Egyptenland. Ende David sloeg dat land / ende en liet noch man noch vrouwe leven: ook nam hy de schapen ende runderen / ende de ezelen / ende de kameels / ende kleederen / ende keerde weder ende quam tot Achis. Als Achis zepde / Waer zijt gy liede hebde ingevallē? zoo zepde David / Ge-

gen

gen het Zupden van Juda / ende tegen het Zupden der Jerahmeeliten / ende tegen het Zupden der Keniten. En David en liet noch man noch vrouwe leven / om te Gath te brengen / zeggende / Dat se mischien van ons niet en boodschappen / zeggende Al zoo heeft David gedaan: ende al zoo was sijne wyze / alle de dagen die hy in der Philistijnen land gewoont heeft. Ende Achis geloofde David / zeggende / Hy heeft hem t' eenemaal sinkende gemaekt by sijn volk / in Israël / daerom zal hy eeuwiglyk my tot enen knecht zijn.

Het xxviii Capittel.

Ende het geschiedde in die dagen / als de Philistijnen hare legers vergaderden tot den stryd / om tegen Israël te stryden / zoo zepde Achis tot David / Gy zult zekerlyk werten / dat gy met my in 't leger zult uptrecken / gy ende uwe mannen. Doe zepde David tot Achis / Aldus zult gy weten wat uwe knecht doen zal: ende Achis zepde tot David / Daerom zal ik u ten bewaarder mijnes hoofds zette / t' allen dagen. Samuel nu was gestorven / ende gantsch Israël hadde rouwe over hem bedreven / en hadde hem begraven te Rama / te weten in sijne stad ende Saul hadde uyt den lande wechgedaan de waarzeggers / ende de dubbelskonstenaars. Ende de Philistijnen quamen ende vergaderden haar / ende sy legerden haar te Sunem: ende Saul vergaerde gantsch Israël / en sy legerden haar op Gilboa. Doe Sankhet leger der Philistijnen zag: zoo vreesde hy / en sijn herte beefde zeer. Ende Saul vzaagde den Heere / maar de Heere en antwoorde hem niet: noch dooz boomen / noch dooz de Urim / noch dooz de Pzopheten. Doe zepde Saul tot sijne knechten / Zoekt my eene vrouwe / die eenen waarzeggenden geest heeft / dat ik tot haar ga / ende dooz haar onderzochte: sijne knechten nu zepden tot hem / Ziet / te Endor is eene vrouwe / die eenē waarzeggenden geest heeft. Ende Saul versteelde zich / ende trok andere kleederen aan / en ging henen en twee mannen met hem / ende sy quamen des nachts tot de vrouwe: ende hy zepde / Dooz segt my doch dooz den waarzeggenden geest / en doet my ophomen dien ik tot u zeggen zal: Doe zepde de vrouwe tot hem / Ziet gy weet wat Saul gedaan heeft / hoe hy de waar-

zeggers / ende de dubbelskonstenaars uyt dit land heeft uytgeroep: waerom stelt gy dan mijn ziele eenen sirik / om my te dooden? Saul nu zwoer haar by den Heere zeggende / [Zoo waerachtig als] de Heere leeft / indien u een straffe om deze zake zal overkomen! Doe zepde de vrouwe. Dien zal ik u doen ophomen: ende hy zepde / Doet my Samuel ophomen. Doe nu de vrouwe Samuel zag / zoo riep sy met luyder stemme: ende de vrouwe sprak tot Saul / zeggende / Waerom hebt gy my bedrogen? want gy zijt Saul / Ende de koning zepde tot haar / En vrees niet: maar wat ziet gy? doe zepde de vrouwe tot Saul / Ik zie Goden uyt de aerde ophomende. Hy dan zepde tot haar: Hoe is sijn gedaente? ende sy zepde: Daar komt een oud man op / ende hy is niet eenen mantel bekleedt: doe Saul vernam / dat het Samuel was / zoo neygde hy zich met het aangezichte tee aerde / ende hy boog zich. Ende Samuel zepde tot Saul / Waerom hebt gy my onrustig gemaekt / my doende ophomen? doe zepde Saul / Ik ben zeer beangstigt / want de Philistijnen krijgent tegen my / ende Godt is van my getwaken / ende en antwoorde my niet meer / noch dooz den dienst der Pzopheten / noch dooz boomen / daerom hebbe ik u geroepen / dat gy my te kennen geeft wat ik doen zal. Doe zepde Samuel / Waerom vzaagt gy my doch? dewijle de Heere van u getwaken / ende uwe vband geworden is. Want de Heere heeft boozt sich gedaen / gelijk als hy dooz mijnen dienst gesproken heeft: ende heeft het koninkryke van uwe hand geseheurt / ende hy heeft dat gegeven aen uwen naasten / aen David. Gelijk als gy hebt ende de hitticheyd sijn toorns niet uytgericht en hebt tegen Amalek: daerom heeft u de Heere deze zake gedaen te dezen dage. En de Heere zal ook Israël met u in de hand der Philistijnen geven / ende mozen zult gy / ende uwe zonen by my zijn: ook zal de Heere het leger Israëls in de hand der Philistijnen geven. Doe viel Saul haestlyk ter aerde / zoo lang als hy was / ende hy vreesde seer van wegen de woorden Samuels / ook en was er geene kracht in hem / want hy en hadde den geheelen dag / ende den geheelen

23

nacht

nacht geen brood gegeten. De vrouwe nu kwam tot Saul / ende zag dat hy zeer verbaast was / ende sy zeyde tot hem / Ziet uwe dienstmaagd hreft na uwe stemme gehoort / ende in haer mijne ziele in mijne hand gestelt / ende ik hebbe uwe woorden gehoort die gy tot my gesproken hebt. Zoo hoorst doch gy nu ook na de stemme uwer dienstmaagd / ende laet my een herte broods brood u zetten / ende eetet: zoo zalder kracht in u zijn / dat gy over weg gaat. Doch hy wepgerde / ende zeyde / Ik en zal niet eeten / maar sijne knechten ende ook de vrouwe / hielden aan by hem: doe hoorde hy na haar lieder stemme: ende hy stondt op van der aarde ende zette hem op het bedde. En de vrouwe hadde een gemest kalf in 't huys / en sy haastede haar en slachte het / en sy nam meel / ende kneedde het / ende bleek daar ongezuurde [koccken] van. En sy brachtse brood Saul / en brood sijne knechten en sy aten: daar na stonden sy op ende gingen wech in die selve nacht.

Her xxix Capittel.

De Philistijnen nu hadden alle hare legers vergadert / te Aphék: en de Israëliken legerden zich by de fonteyn die by Azekel is. Ende de Dorcken der Philistijnen togen daar henen met honderden. ende met duyzenden: doch David / ende sijne mannen togen met Achis in de achtertocht. Doe zeyden de Overste der Philistijnen / Wat zullen deze Hebreëen? zoo zeyde Achis tot de Overste der Philistijnen / Is deze niet David / de knecht Sauls / des Konings van Israël. die deze dagen ofte deze jaren / by my geweest is? ende ik en hebbe in hem niets gebondt van dien dag af dat hy afgefallen is tot dezen dag toe. Doch de Overste der Philistijnen werden zeer toornig op hem ende de Overste der Philistijnen zeyden tot hem: Doet den man wederkeeren / dat hy tot sijne plaatse wederkeere / daar gy hem bestelt hebt ende dat hy niet met ons afen trekke / in den strijd / op dat hy ons niet tot een tegenpartijder en werde in den strijd: want waar mede zoude deze zich by sijne heere aangenamen maken? Is dit niet die David van den welken sy in den reije [malkanderen] antwoordden / zeggende / Saul heeft sijne duyzenden geslagen / maar David sijne tien duyzenden!

Doer sep Achis David / ende zeyde tot hem / [Het is zoo waarachtig als] de Heere leeft / dat gy oprecht zijt / ende uwen uptgang / ende uwen lugang met my in het leger. Is goet in mijne oogen / want ik en hebbe geen quaad by u gebonden van dien dag af dat gy tot my zijt gekomen / tot dezen dag toe: maar gy en zijt niet aangenaam in de oogen der Dorcken. Zoo keert nu om / en gaat in vrede: op dat gy geen quaad en doet in de oogen van de Dorcken der Philistijnen. Doe zeyde David tot Achis / Maar wat hebbe ik gedaan? of wat hebt gy in uwen knecht gebonden / van dien dag af / dat ik brood uwa aangezichte geweest ben tot dezen dag toe / dat ik niet en zal gaan / en strijden tegen de vanden mijnes heeren des Konings? Achis nu antwoordde / ende zeyde tot David / Ik weet het / brood waar gy zijt aangenaam in mijne oogen / als een Engel Gods: maar de Overste der Philistijnen hebben gezept / Laet hem met ons in dezen strijd ulet optrekken. Nudan / maakt u mozen broeg op / met de knechten uwes heeren / die met u gekomen zijn: en als gplieden u mozen broeg zult opgemaakt hebben en het u-lieden licht gewonden is / zoo gaat henen. Doe maakte hem David broeg op hy ende sijne mannen / dat sy des mozens wech gingen om weder te keeren in het land der Philistijnen: de Philistijnen daar en tegen togen op na Israël.

Her xxx. Capittel.

Het geschiedde nu als David ende sijne mannen des derden daags te Siklag quamen: dat de Amalekiten in het Zupden ende te Siklag ingevallen waren en Siklag geslagen / ende dezelve met vperre verbrandt hadden. Ende datse de wijven die daar in waren / gebangelijk wechgevoert hadden / [doch] sy en hadden niemant dood geslagen / van den kleynsten tot den grootsten: maar sy haddense wechgevoert ende waren hare weegs gegaan. Ende David ende sijne mannen quamen aan de stad / ende ziet / sy was met vperre verbrandt: ende hare wijven / ende hare zonen / ende hare dochteren / waren gebangelijk wechgevoert. Doe hief David ende 't volk dat by hem was / hare stemme op ende weenden: tot datter geen kracht [meer] in hen was om te weenen. Davids

beg.

bede wijven waren ook gebangelijk wechgevoert / Achinoam de Jezreelitische / ende Abigail de huyse vrouwe Nabals des Carmeliter. Ende David werdt zeer bange / want het volk sprak van hem te steenigen / want de zielen des gantse volks war en verbiert / een pegelijk ober sijne zonen / ende ober sijne dochteren: Doch David sterkte zich in den HEEEN sijnen Godt. Ende David zeyde tot den Priester Abiathar / den zonen Achimelech / Bzenge my doch den Ephod hier / ende Abiathar bracht den Ephod tot David. Doe bragde David den HEEEN / zeggende / Zal ik deze benede achter najagen? zal ikse achterhalen? ende hy zeyde hem / Jaagt na / want gy zult gewisfelijk achterhalen / ende gy zult gewisfelijk verlossen. David dan ging henen / hy endede zes hondert mannen: die by hem waren / ende als sy quamen aande Becke Besoz / zoo bleven de overige staan. Ende David verbolgde / hy / ende de vier hondert mannen: ende twee hondert mannen bleven staan / die zoo moede waren / datse over de becke Besoz niet en konde gaan. Ende sy bonden eenen Egyptischen man op het veld ende sy brachten hem tot David: ende sy gaben hem brood / ende hy at / ende sy gaben hem water te drinken. Sy gaben hem ook een stuk van eenen klomp bygen / ende twee stukken rozijnen / ende hy at: ende sijn geest quam weder in hem: want hy en hadde [in] drie dagen / ende drie nachten geen brood gegeten / noch geen water gedronken. Daar na zeyde David tot hem: Wens zijt gy? ende van waar zijt gy? doe zeyde de Egyptische jonge / Ik ben eenes Amalekitischen mans knecht / en mijn heere heeft my verlaten / om dat ik [voor] drie dagen krank gewonden ben. Wy waren ingevallen tegen het Zupden van de Cherethiten / ende op het gene dat van Juda is / ende tegen het Zupden van Caleb: ende wy hebben Siklag met den vperre verbrandt. Doe zeyde David tot hem: Zoudt gy my wel henen afleiden tot deze benede? hy dan zeyde: Zwert my by Godt / Dat gy my ulet en zult dooden / ende dat gy my niet en zult overleeren in de hand mijnes heeren! zoo zal ik u tot deze benede afleiden. Ende hy leide hem af ende ziet / sy lagen verstreopt ober de gant-

sche aarde / eetende / ende drinckende / ende dansende / om al den grooten buyt dien sy genomen hadden uyt het land der Philistijnen / ende uyt het land van Juda. Ende David sloegse van de schenkeringe tot aan den abond van haar lieder anderen dag / ende daar en ontquam niet een man van hen / behalven vier hondert jonge mannen / die op hemelen reden / ende bloeden. Alsoo reddede David al wat de Amalekiten genomen hadden: ook reddede David sijne twee wijven. Ende onder hen en wederd niet genest van den kleynsten tot aan den grootsten / ende tot aan de zonen ende dochteren: en van den buyt ook tot alre wat sy hen genomen hadden: David bracht het al te maal weder. David nam ook alle de schapen / ende de runderen / sy dzevense brood dat selve veer henen / ende zeyden: Dit is Davids buyt. Als David tot de twee hondert mannen quam / die zoo moede waren geweest / dat sy David niet hadden kunnen na volgen / en die sy aande becke Besoz hadden blijven laten / die gingen David te gemoete: ende den volke dat by hem was te gemoete: ende David trat tot den volke / ende hy bragde na den welstand. Doe antwoorde een peder boos ende Bellals man onder de mannen die met David getogen waren / ende sy zeyden: Om dat se met ons niet getogen en zijn / en zullen wy hen van den buyt / dien wy gereddert hebben / niet geven / maar eenen pegelijken sijne vrouwe / en sijne kinderen / laetse die henen leiden / ende wech gaan. Maar David zeyde: Alsoo en zult gy niet doen / mijne broeders / met het gene dat ons de Heere gegeven heeft / ende heeft ons bewaart / ende heeft de benede / die tegen ons quam / in onse hand gegeven. Wie zoude doch u-lieden in deze zake hooren? Want gelijk het deel der gener is die in den strijd mede afgetogen zijn / alsoo zal ook het deel der gener zijn / die by de gereedschap gebleven zijn / sy zullen gelijkelijc deelen. Ende dit is van dien dag af / ende voortaan [alsoo] geweest: want hy heeft het tot een inzettinge en tot een recht gestelt in Israël / tot op dezen dag. Als nu David te Siklag quam / zoo zondt hy tot den Oudsten van Juda sijnen brienden / van den buyt / zeggende: Ziet daar is een zegen brood u-lieden / van den buyt der

Handen des Heeren. [Darmelijck] tot dien te Beth El / ende tot dien te Ga noch tegen het Supren / ende tot dien te Tather. Ende tot dien te Aroer / ende tot dien te Siphmoth / ende tot dien te Ekhemoa. Ende tot dien te Nachal ende tot dien die in de steden der Te

rahmeeliten waren / ende tot dien / die in de steden der Heuiten waren. Ende tot dien te Hozma / ende tot dien te Choz-Ahan / ende tot dien te Atach. Ende tot dien te Heuzon / ende tot alle de plaarsen / daar David gewandelt hadde / hy ende sijne mannen.

Het xxxij Capittel.

DE Philistijnen dan streden tegen Israël: ende de mannen Israëls bloden voor het aangezichte der Philistijnen. ende vielen verslagen op 't gebergte Gilboa. Ende de Philistijnen hielden dicht op Saul / ende sijne zonen / ende de Philistijnen sloegen Jonathan / en Abinadab / ende Balchi-Sua / de zonen Sauls. Ende de strijd werd zwaar tegen Saul / ende de mannen die met den bogen schieten / trofsten hem aan / ende hy vreesde zeer voor de schutters. Doe zeyde Saul tot sinen wapendzager: Crekt uw zwaard upt / ende doozsteekt my daar mede / dat misgeschien deze onbesneden niet en komen / ende my doozstecken / ende met my den spoor drijven: maar sin wapendzager en wilden niet / want hy vreesde zeer: doe nam Saul het zwaard ende viel daar in. Doe sin wapendzager zag dat Saul dood was: zoo viel hy ook in sin zwaard ende stierf met hem. Alzoo stierf Saul / ende sijne drie zonen / ende sin wapendzager / ook alle sijne mannen te dien zelven dage te gelijcke. Als de mannen Israëls / die aan deze zijde des dals waren / ende die aan

deze zijde der Jozdane waren / zagen dat de mannen Israëls gebloden waren / ende dat Saul ende sijne zonen dood waren: zoo vielen sy de steden / ende sy bloden: doe quamen de Philistijnen en woonden daar in. Het geschiedde nu des anderen daags / als de Philistijnen quamen om de verslagene te plunderen / zoo vonden sy Saul / ende sijne drie zonen / liggende op het gebergte Gilboa. Ende sy hieuen sin hoofd af / ende sy togen sijne wapenen upt / ende sy zondense in der

Philistijnen land rontom / om te boodschappen in het hups harer afgoden / ende onder den volcke. Ende sy ledden sijne wapenen in het hups van Astaroth: ende sin lichaam hechtten sy aan de muur te Beth-san. Als de inwoonders van Jabes in Gilead daar van hoorden / wat de Philistijnen Saul gedaan hadden: Zoo maakten haar op alle strijdbare mannen / ende gingen den geheelen nacht: ende sy namen het lichaam Sauls / ende de lichaam siner zonen van den muur te Beth-san: ende

ende sy quamen te Jabes / ende byzanddense aldaar. En sy namen hare beenderen / ende begroebense onder 't geboomte te Jabes: ende sy vasteden zeven dagen.

Het tweede Boek Samuels.

Het eerste Capittel

Voorts geschiedde het na Sauls dood als David van den slag der Amalekiten was wedergekomen; ende David twee dagen te Ziklag gebleven was: Zoo geschiedde het op den derden dag / dat / ziet / upt den heprleger / van Saul / cen man quam / wiens kleederen gescheurt waren / ende aarde was op sin hoofd: ende het geschiedde / als hy tot David quam: zoo viel hy ter aarden ende boog zich neder. Ende David zeyde tot hem: Van waar komt gy? en hy zeyde tot hem: Ik ben ontkomen upt den heprleger Israëls. Doozts zeyde David tot hem; wat is de zake? verhaalt het my doch: ende hy zeyde / Dat het volk upt den strijd gebloden was; ende datter ook vele van den volcke gevallen ende gestorven waren / dat ook Saul / ende sin zoon Jonathan / dood waren. Ende David zeyde tot den jongen / die hem de boodschap bracht: Hoe weet gy / dat Saul dood is / ende sin zoon Jonathan? Doe zeyde de jonge / die hem de boodschap bracht; Ik quam by geval op het gebergte van Gilboa; ende ziet / Saul leende op sijne splesse: ende ziet / de wagens / ende Ritmeesters hielden dicht op hem. Zoo zag hy achter zich om / ende zag my: ende hy riep my / ende ik zeyde; Ziet / [hier] ben ik. Ende hy zeyde tot my; Wie zijt gy? ende ik zeyde tot hem; Ik ben een Amalekiter. Doe zeyde hy tot my; Staat doch by my / ende dood my / want deze malenkoller heeft my opgehouden: want mijn leven is noch gauisch in my. Zoo stont ik by hem / ende doodde hem; want ik wiste /

dat hy na sinen val niet leven zoude: ende ik nam de kroone / die op sin hoofd was / ende het armgesmijde / dat aan sinen arm was / ende hebse hier tot mynen heere gebracht. Doe battede David sijne kleederen / ende scheurde se: desgelijcks ook alle de mannen / die met hem waren. Ende sy weelaagden ende weenden / ende vasteden tot op den avond: over Saul / ende over Jonathan sinen zonen / ende over het volk des Heeren / ende over het hups Israëls / om dat sy door het zwaard gevallen waren. Doozts zeyde David tot den jongen / die hem de boodschap gebracht hadde; Van waar zijt gy? ende hy zeyde; Ik ben eens vreedden mans / eens Amalekters zonne. Ende David zeyde tot hem; Hoe

en hebt gij niet gebreeft uwe hand uyt te strekken om den gezalfden des Heeren te ver-
 derben? Ende David riep eenen van de jon-
 gens ende zeyde: Creedt toe, valt op hem aan:
 ende hy sloeg hem, dat hy stierf. Ende David
 zeyde tot hem; Uw bloed zij op uwen hof:
 want uwe mond heeft tegens u getuygt / zeg-
 gende; Ik hebbe den gezalfden des Heeren
 gedoodt David nu klaagde deze klage / over
 Saul / ende over Jonathan sinen zone; Als
 hy gezept hadde / dat men de kinderen van
 Juda den booge zoude leeren ziet het is ge-
 schreyen in het boek des Optrechten. Gie-
 raad Israëls / op uwe hoogten is hy ver sla-
 gen: hoe zijn de helden gevallen? En verkon-
 digt het niet te Gath / en boodschapt het niet
 op de strate van Askalon: en dat de dochters
 der Philistijnen haar niet en ver blyden, op dat
 de dochters der onbesnedenen niet opspijgen
 van bruygde. Gy bergen van Gilboa noch
 dauwt / noch regen moet zijn op u / noch vel-
 den der offeren: want aldaer is der helden
 schild smadelijk wechgewoepen / den schild
 Sauls / als of hy niet gezalfst en ware geweest
 met olie. Van het bloed der verslagenen / van
 het vette der helden / en werde Jonathan
 bogen niet achterwaerts gedreven; en Sauls
 zweerd en keerde niet ledig weder. Saul ende
 Jonathan / die bemindde, ende die liefelijke in
 haar leven / en zijn ook in haren dood niet ge-
 scheyden: sy waren liever dan arenden / sy
 waren sterker dan leeuwen. Gy dochteren
 Israëls / went over Saul: die u kleedde met
 scharlaken / niet weelden; die u eieraad van
 goud deedt dragen over uwe kleedinge. Hoe
 zijn de helden gevallen in 't midden van den
 strijd? Jonathan is verslagen op uwe hoog-
 ten. Ik ben benaut om uwent wille: mijn
 broeder Jonathan; gy waart my zeer lief-
 selijk: uwe liefde was my wonderlijker dan
 liefde der wijden. Hoe zijn de helden ge-
 vallen / ende de krijgswapenen verloren?

Her ij. Capittel.

Ende het geschiedde daar na / dat David
 den Heere vzaagde / zeggende; Zal ik
 optrekken in eene der steden Juda; ende
 de Heere zeyde tot hem; Crekt op: en-
 de David zeyde: Waar henen zal ik op-
 trekken? ende hy zeyde; Na Hebron. Alsoo

toog David derwaerts op / als ook sijne
 twee wijden; Ahinoam de Iizreëlitische / en
 Abigail / Nabab / des Carmeliter / huys-
 vrouwe. Ook hebbe David sijne mannen op-
 trekken / die by hem waren: eenen pegelijken
 met sijn huysgezin; en sy woonden in de steden
 Hebrons. Daar na quam de mannen van
 Juda / ende zalfden aldaer David tot eenen
 koning over het huys Juda: Doe bood-
 schapten sy David / zeggende; Het zijn de
 mannen van Jabes in Gilead die Saul be-
 graben hebben Doe zondt David boden tot
 de mannen van Jabes in Gilead: ende hy zep-
 de tot hen; Gezeget zijt gy den Heere / dat
 gy deze weldadighejd gedaan hebt aan uwen
 heere / aan Saul / ende hebt hem begraven.
 Zoo doe nu de Heere aan u weldadighejd en-
 de trouwe: ende ik ook / ik zal aan u dit goede
 doen dewijle gy deze zake gedaan hebt. Ende
 nu laat uwe handen sterk zijn / ende zijt dap-
 per / dewijle uwen heere Saul gestorven is:
 ende ook hebben my die van den huys Juda
 tot koning over hen gezalfst. Abner nu / de
 zone van Ner / de krygs-overste / dien Saul
 gehad hadde / nam Isboseth / Sauls zone /
 ende voerde hem over na Mahanaim. Ende
 maakte hem ten koning over Gilead / ende o-
 ver de Aschuriten en over Iizreë; en over E-
 phraim / en over Benjamin / en over gantsch
 Israëel. Veertig jaar was Isboseth / Sauls
 zoon oud / als hy koning werdt over Israëls
 en hy regeerde het tweede jaar: alleenlijk die
 van den huys Juda volgden David na. Het
 getal nu der dagen die David koning geweest
 is te Hebron over het huys Juda is zeven ja-
 ren / ende zes maanden. Doe toog Abner / de
 zone van Ner / uyt / met de knechten Isbo-
 seths / des zoons Sauls / van Mahanaim na
 Gibeon. Joab / de zone van Zeruja / endede
 knechten Davids togen ook uyt; ende sy ont-
 moeteden makenderen by den byver Gibe-
 ons; ende sy bleven / deze aan deze zijde des by-
 vers / ende die aan geene zijde des byvers. En
 Abner zeyde tot Joab; Laat zich nu de jon-
 gens opmaken / en voorsz aangezichte spe-
 len: en Joab zeyde; Laat se zich opmaken. Doe
 maakten zich op / ende gingen over in getale /
 twaalf van Benjamin / te weten voorsz Isbo-
 seth / Sauls zone / ende twaalf van Davids
 knecht.

knechten. Ende d'eenre greep den
 anderen by den hof / ende [stiet]
 sijn zweerd in de zijde des anderen;
 ende sy vielen t'zamen: daar van
 noemde men dezelve plaats Gibe-
 lach Hazulim / die by Gibeon
 is. Ende daar was op dien zel-
 ven dag een gantsch zeer harde
 strijd: Doch Abner / endede man-
 nen Israëls werden voorsz het aan-
 gezichte der knechten Davids ge-
 slagen. Nu waren aldaer drie zo-
 nen van Zeruja / Joab / ende A-
 bisai ende Afahel: en Afahel was
 ligt op sijne voeten / als eene der
 ehren / die in het veld zijn. Ende
 Afahel jaagde den Abner achter
 na: ende hy en week niet / om van
 achter Abner ter rechter ofte ter
 linker hand af te gaan. Doe zag
 Abner achter zich om / ende zeyde;
 Zijt gy dit Afahel? ende hy zeyde;
 Ik ben 't. Ende Abner zeyde
 tot hem; Wijk tot uwe rechter
 hand / ofte tot uwe linker hand /
 ende grijpt u eenen van die jon-
 gens / ende neemt voorsz u haar ge-
 waad / maar Afahel en wilde niet
 afwijken van achter hem Doe
 voer Abner wijders voorsz zeggende
 tot Afahel; Wijk af van achter
 my: waarom zal ik u ter aarden
 slaan? hoe zoude ik dan mijn aan-
 gezichte ophessen voorsz uwen broeder
 Joab? Maar hy wepgerde af te wijken;
 zo sloeg hem Abner met het achterste van de spiesse
 aan de vijfde ribbe / dat de spiesse van achter
 hem uytging; ende hy viel aldaer / ende stierf
 op sijne plaats: ende het gestierde / dat alle
 die tot de plaats quamen / staan bleven.
 Maar Joab ende Abisai jaagden Abner
 achter na: ende de zonne ging onder als sy
 gekomen waren tot den heubel van Amma /
 dewelke is voorsz Giach op den weg der woe-
 sijne Gibeons. Ende de kinderen Benja-
 mins verzamelden zich achter Abner / ende
 werden tot eenen hoop: ende sy stonden / op de
 spitsse van eenen heubel. Doe riep Abner tot

Joab / ende zeyde; Zal dan het zweerd een
 wiglijk verteeren? en weet gy niet dat het in 't
 laatste bitterhejd zal zijn? ende hoe lange en
 zult gy den volke niet zeggen / dat sy weder-
 keeren van hare broeders te ver volgen? En
 Joab zeyde; [Zoo waarachtig als] God
 leeft: 't en ware dat gy gesproken hebt / zeker-
 lijk het volk zoude al doe van den morgen af
 wechgevoert zijn geweest / een pegelijk van
 sijnen broeder te ver volgen. Doe bles Joab
 met de bazunne / ende al het volk stont stille /
 ende en jaagden Israëel niet meer achter na /
 ende en boeren niet wijders voorsz te stryden.

Her ij. Capittel.

Ende daar was een lange krysse tus-
 schen den huys Sauls / ende tus-
 schen den huys David

Dabids: Doch David ging ende werdt sterker / maar die van den huyze Sauls gingen ende werden zwakker. Ende David werden zonen geboren te Hebron: Sijn eerstgeborenen nu was Amnon / van Ahinoam / de Iizceelitsche. Ende sijn tweede was Chileab / van Abigail / Nabals / des Carmeliteres huyse / vrouwe: en de derde / Absalom / de zone van Maacha / de dochter van Chalmal / koning van Gesur: Ende de vierde / Adonia / de zone van Hagith: en de vyfde / Sephathia / de zone van Abital: en de zesde / Itihyeam / van Eglai / Dabids huyse / vrouwe: Deze zijn David geboren te Hebron. Terwylen die kintig was tuschen den huyze Sauls / en tuschen den huyze Davids / zoo geschiedde / dat Abner zich stercke in den huyze Sauls. Doe zonde Abner boden vooz sich tot David / zeggende; wiens is het land? zeggende [wijders]; maakt u verbondt met my / ende ziet mijne hand zal met u zijn / om gantsch Istraël tot u om te heeren. Ende hy zepde; Wel / ik zal een verbondt met u maken: doch eending begeer ik van u / zeggende; Sp zult mijn aangezichte niet zien / ten zy dat gy Michal / Sauls dochter / te boren inbrenge / als gy komt om mijn aangezichte te zien. Ook zonde David boden tot Isboseth den zone Sauls / zeggende; Geeft [my] mijne huyse / vrouwe Michal / die ik my met hondert voozhuden der Philistijnen ondertrout hebbe. Isboseth dan zondt henen / en namse van den man van Hachai den zone van Laïs. Ende haar man ging met haar / al gaande ende weenende achter haar tot Bahulim toe: Doe zepde Abner tot hem; Gaat wech / keert weder / en hy keerde weder. Abner nu hadde woorden met de Oudsten van Istraël / zeggende; Gy hebt David te boren lange tot eenen koning over u begeert. Zoodoet het nu want de Heere heeft tot David gesproken / zeggende; Doe de hand Davids / mijns knechts / zal ik mijn volck Istraëls verlossen van de hand der Philistijnen / ende van de hand aller haren vyanden. Ende Abner spzakt ook vooz de ooren Benjamins: voozts ging Abner ook henen / om te Hebron vooz Davids ooren te spzeken alles / wat goed was in de oogen Istraëls / ende in de oogen van het gantsche huyse Benjamins. Ende Abner quam tot David te Hebron / ende twintig mannen met

hem; ende David maakte Abner / ende den mannen / die met hem waren / een maaltijd. Doe zepde Abner tot David; Ik zal my opmaken / ewe henen gaan / ende ver gaeren gantsch Istraël tot mijnen heere den koning / dat speen ver bondt met u maken / en gy regeert / ober alles / dat uwe ziele begeert: Alzoo liet David Abner gaan / en hy ging in vrede.

Het iv. Capittel.

Als nu Sauls zoon hoorde / dat Abner te Hebron gestorven was / werden sijne handen slap / ende gantsch Istraël werdtschrik. Ende Sauls zoon hadde twee mannen / Oversten van benden: de naam des eenen was Baena / ende de naam des anderen Achab / zonen Gimmons des Bekrothiters / van de kinderen Benjamins: want ook Baena / och aan Benjamin gerekent werdte: Ende de Bekrothiten waren gebloden na Githaim / ende waren aldaer vyeemdelingen tot op dezen dag. Ende Jonathan / Sauls zoon / hadde eenen zone / die geslagen was aan beyde voeten: vijf jaren was hy oud als het getugte van Saul ende Jonathan uit Iizceel quam / ende sijne voedsfer hem opnam / ende vluchtete; ende het geschiedde / als sy haastede om te vluchten / dat hy viel / ende kreupel werdte / ende sijn naam was Nephioseth.

Het v. Capittel.

Doe quamen alle stammen Istraëls tot David te Hebron: ende sy spzaken zeggende; Ziet wy / uw gebeente / en uw vleesch zijn wy. Daar toe ook te boren / doe Saul koning ober ons was / waert gy Istraël uptvoerende / ende inbrenge: Ook heeft de Heere tot u gezept; Gy zult mijn volck Istraël weyden / ende gy zult tot eenen voozganger zijn ober Istraël. Alzoo quamen alle Oudsten Istraëls tot den koning te Hebron; ende de koning David maakte een verbondt met hen te Hebron / vooz het aangezichte der Heeren: ende sy zalfden David tot koning ober Istraël. Dertig jaar was David oud / als hy koning werdte: beertig jaar heeft hy geregeert. Te Hebron regeerde hy ober Juda zeven jaren / ende zes maanden: ende te Jerusalem regeerde hy drie en dertig jaar / ober gantsch Istraël ende Juda. Ende de koning toog met sijne mannen na Jerusa-

lem /

lem / tegen de Jebusiten / die in dat land woonden. En sy spzaken tot David zeggende; Gy en zult hier niet inkomen / maer de blinde ende de kreupelen zullen u afzjyben / dat is te zeggen; David en zal hier niet inkomen. Maer Dabid nam de burgt Zion in / dezelve is de stad Davids. Want David zepde ten zelven dage; Al wie de Jebusiten staet / ende geraecht aen die watergore / ende die kreupelen / ende die blinde / die van Davids ziele gebaet zijn [die zal tot een voofd / ende tot een Overste zijn] daerom zept men; Een blinde ende kreupelen zal in't huyse / iet komen. Alzoo woonde David in de burgt / ende noemde die Dabids stad: Ende David bouwde rontom van Millo af / ende binnenwaert. David nu ging ge duurlijck vooz / en wer gzoet: Dan de HEERE de Godt der Heerscharen

was met hem. Ende Hiram de koning van Tyrus / zondt boden tot David / ende cederen hout / ende timmerlieden / ende metzelaers: Ende sy bouwden David een huyse. Ende David merkte / dat de Heere hem tot eenen koning ober Istraël bevestigt hadde: ende dat hy sijn koninkrijk verheven hadde / om sijns volcks Istraëls wille. Ende David nam meer huyzen / ende wijven van Jerusalem / na dat hy van Hebron gekomen was: Ende David werven meer zonen ende dochteren geboren. Ende dit zijn de namen der gener / die hem te Jerusalem geboren zijn: Schammua ende Schabab / ende Nathan / ende Salomo: En Ibecar ende Elkhu / ende Hepheg ende Japhia: Ende Elchama / ende Elhada / ende Elphelet. Als nu de Philistijnen hoorzen / dat sy David ten ko-

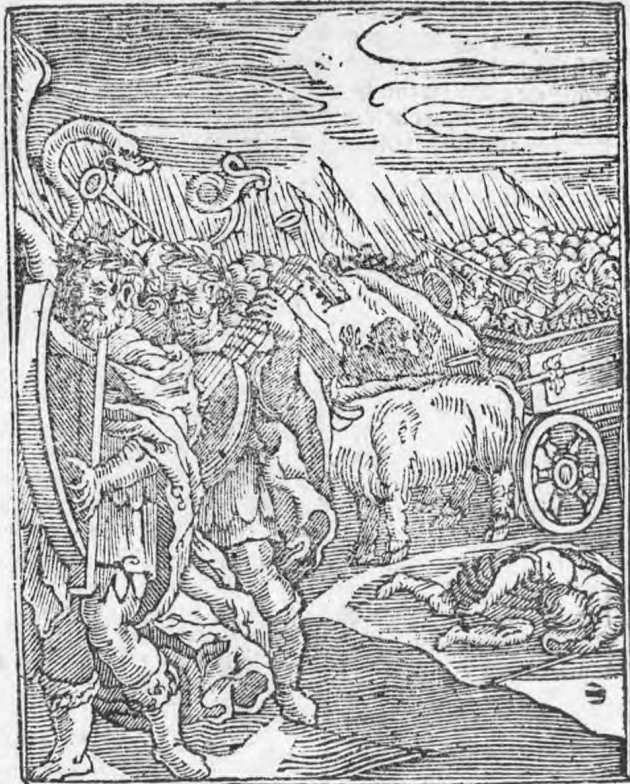

ning ober Istraël gezalfst hadden: zoo togen alle Philistijnen op om David te zoeken: ende David dat hoorende / toog af na de burg. Ende de Philistijnen quamen ende verspreyden zich / in den dale Sephaim. Zoo vragde David den HEERE / zeggende; Sal ik oprerken tegen de Philistijnen? zult gyse in mijne hand geben? ende de HEERE zepde tot David; Crecht op / want ik zal de Philistijnen zekerlijck in uwe hand geben. Doe quam David te Baalperazim; ende David sloegse aldaer / ende zepde; De HEERE heeft mijne vyanden vooz mijn aangezichte gescheurt / als een scheure der wateren: daerom noemde hy den name der zelver plaetse / Baalperazim. Ende sy lieten hare afgoden aldaer: Ende David ende sijne mannen / namense

op: Daer na togen de Philistijnen weder op / ende sy ver-
spredden zich in den Dale Ghe-
phaim. Ende David bragde
den Heere / dewelke zeyde: Gy
en zult niet optrekken: [maer]
trekt om tot achter hen / dat
gy aen hen komet van tegen
over de moerbespen boommen.
Ende het geschiede / als gy
hoort het getuyfch van eenen
gang in de toppen der moer-
bespen boommen / dan rept u:
want als dan is de Heere vooz
uw aengesichte utgegaen om
het heyliger der Philistijnen te
slaen. Ende David dede alzo /
gelijk als de HEEER hem ge-
boden hadde: Ende hy sloeg de
Philistijnen van Geba af tot
dat gy komt te Gezer.

Her vij. Capittel.

Daer na verzamelde Da-
vid wederom alle uptge-
lesene in Israël / dertig duy-
zent. Ende David maekte zich
op / ende ging henen met al het
volck / dat by hem was / van
Baalm Juda / om van daer
op te byngen de Arke Godes /
by derwelke de Naem wordt aengetoepen / de
Naem des Heeren der heylscharen / die daer
op woont tuschen de Cherubim. Ende sy
voerden de Arke Godes op eenen nieuwen
wagen / ende haeldense upt den hupze Abina-
dabs / dat op eenen heubel is: Ende Uza ende
Ahio / Abinadabs zonen / leydden den nieu-
wen wagē. Doe sy hem nu upt den hupze A-
binadabs / dat op een heubel is / met de Arke
Godes / wechboerden / zoo ging Ahio vooz de
Arke henen; Ende David / ende het gantsche
hups Israëls speelden vooz het aengesichte
des Heeren / met allerley [snarenspel] van
dennenhout: als met harpen / ende met luy-
zen / ende met trommelen / ook met schellen /
ende met cymbalen. Als sy nu quamen tot
aen Nachons dorshuor / zoo strekte Uza
[sijne hand] upt aen de Arke Godes / ende
hieldtse / want de runderen strupelden. Doe

ontstak de toorn des HEEER tegen Uza /
ende Godt sloeg hem aldaer / om deze on-
bedachtzaamheyt: ende hy stierf aldaer by de
Arke Godes. Ende David ontstak / om
dat de HEEER eene scheure gescheurt had-
de aen Uza: ende hy noemde dezelve plaetse
Perez-Uza / tot op dezen dag. Ende Da-
vid bruesde den Heere ten zelven dage: en
hy zeyde; Doe zal de Arke des Heeren tot
my komen? David dan en wilde de Arke
des Heeren niet tot zich [laten] verbren-
gen in de stad Davids: maer David
deed se afwijken in het hups Obed-Edoms /
des Gethiters. Ende de Arke des Hee-
ren bleef in het hups Obed-Edoms / des
Gethiters / drie maenden: ende de Heere
zegende Obed-Edom ende sijn gantsche
hups. Doe boodschapte men den Koning
David / zeggende: de Heere heeft het hups
Obed-

Obed-Edoms / ende al wat hy heeft / ge-
zegt om der Arke Godes wille: Zoo ging
David henen / ende haelde de Arke Godes
upt den hupze Obed-Edoms opwaerts in
de stad Davids / met brenge. Ende het ge-
schiede / als sy / die de Arke des HEEER
broegen / zes treden voort getreden waren;
dat hy oslen ende gemest [vee] offerde. Ende
David huppelde met alle macht vooz het aen-
gezichte des HEEER: Ende David was
omgozdet met eenen linnen lijfrok. Alzo
brachten David / ende het gantsche hups Is-
raëls / de Arke des Heeren op / met getuyfch /
ende met geluyd der bazunen. Ende het ge-
schiede / als de Arke des Heeren in de stad
Davids quam / dat Michal / Sauls doch-
ter / dooz de veuster uptzag; als sy nu den ko-
ning David zag springende ende huppelende
vooz het aengesichte des Heeren / verachte
sy hem in haer herte. Doe sy nu de Arke des
Heeren inzachten / seldē sy die in haer plaet-
se / in 't midden der tente / die David vooz
haer gespaamen hadde: ende David offerde
brand-offeren vooz des Heeren aengesichte /
ende dank-offeren. Als David ge-eyndigt
hadde het brand-offer ende de dank-offeren te
offeren zoo zegende hy het volck in den Naem
des Heeren der heylscharen. Ende hy depl-
de upt aen den gantschen volcke / aen de gant-
sche menighe Israëls / van de mannen tot de
vrouwen toe / eenen pegelijken eene brood-
kocke / ende een schoon stuk [vleesch] / ende
eene flesche [wijne]: Doe ging al dat volck
henen / een pegelijk na sijn hups. Als nu
David wederquam / om sijn hups te zegenen /
ging Michal / Sauls dochter upt / David te
gemoete / ende zeyde; Hoe is heden de Koning
van Israël verheerlijkt / die zich heden vooz
de oogen van de dienstmaegden sijn dienst-
knechten heeft ontbloot / gelijk een van de
pbale lieden sich onbeschaemdelijk ontbloot?
Maer David zeyde tot Michal; Vooz het
aengesichte des Heeren / die my verhoren
heeft vooz utwen vader / ende vooz sijn gant-
sche hups / my instellende tot eenen voozgan-
ger over het volck des Heeren / over Israël.
Ja ik zal spelen vooz het aengesichte des Hee-
ren. Ook zal ik my noch geringer houden dan
alzo / ende zal nedrig zijn in mijne oogen / en-

de met de dienstmaegden / daer van gy gezeyt
hebt / met dezelve zal ik verheerlijkt worden.
Michal nu / Sauls dochter / en hadde geen
kind / tot den dag hares doods toe.

Her vij. Capittel.

Ende het geschiede / als de Koning in sijn
hups zat / ende de Heere hem ruste gege-
ven hadde van alle sijne bypanden rontomme;
Zoo zeyde de Koning tot den Prophete Na-
than; Ziet doch / ik woone in een cederen
hups / ende de Arke Godes woont in 't mid-
den der gordijnen. Ende Nathan zeyde tot
den Koning; gaet henen / doet al wat in uw
herte is; want de HEEER is met u. Maer
het gebeurde in dezelve nacht / dat het woord
des Heeren tot Nathan geschiedde / zeggendes
Gaet / ende zegt tot mijnen knecht / tot Da-
vid; Zoo zeyt de HEEER: Zondt gy my een
hups bouwen / tot mijne wooning? Want
ik en hebbe in geen hups gewoont / van dien
dage af / dat ik de kinderen Israëls uit E-
gypten opvoerde / tot op dezen dag: maer
ik hebbe gewandelt in een Tente ende in
een Tabernakel. Over al / waer ik met alle
de kinderen Israëls hebbe gewandelt / heb
ik wel een woord gesproken met eenen der
stammen Israëls / dien ik bevolen hebbe
mijn volck Israël te weyden / zeggende:
Waerom en boutwet gy my niet een cederen
hups? Nu dan / alzo zult gy tot mijnen
knecht / tot David / zegenen; Zoo zeyt de Hee-
re der heylscharen; Ik heb u genomen van de
schaepskooje / van achter de schapen / dat gy
een voozganger zoudet zijn over mijn volck /
over Israël. Ende ik ben met u geweest
over al / waer gy gegaen zijt / ende hebbe al-
le uwe bypanden vooz; uw aengesichte uptge-
roept: Ende ik heb u eenen grooten naam
gemaekt / als den naem der Grooten / die
op der aerden zijn. Ende ik hebbe vooz mijn
volck / vooz Israël / eene plaetse bestelt / ende
hem geplant / dat hy aen sijne plaetse woone /
ende niet meer heen ende weder gedreven en
woorde: ende de kinderen der verkeertheyd en
zullen hem niet meer verdukken / gelijk als
in 't eerste. Ende van dien dage af / dat ik
geboden hebbe Richters te wezen over mijn
volck Israël; Doch u hebbe ik ruste gegeven
van alle uwe bypanden; Ook geest u de Hee-

te te kennen / dat de Heere u een huys ma-
ken zal. Wanneer uwe dagen zullen ver-
vult zijn / ende gy met uwe vadersen zult
ontslapen zijn / zoo zal ik uw zand na u doen
opstaen / dat uyt uwen lybe voorsz. komen zal /
ende ik zal sijn kroninkrijck bevestigen. Die
zal mijnen Name een huys bouwen: ende ik
zal den stoel sijns kroninkrijcks bevestigen tot
in eeuwigheyd. Ik zal hem zijn tot eenen va-
der / ende hy zal my zyn tot eenen zone: de
welke als hy misdoet, zoo zal ik hem met
eene menschen roede / ende met plagen der
menschen kinderen straffen. Maer mijne
goedertierenheyd en zal van hem niet wijken;
gelijk als ik [die] wechgenomen hebbe van
Saul / dien ik van voorz. uwe aengesichte hebbe
wechgenomen. Doch uw huys zal bestendig
zijn / ende uw kroninkrijck / tot in eeuwig-
heyd / voorz. uwe aengesichte: uwe stoel zal vast
zijn tot in eeuwigheyd. Na alle deze woorden /
en na dit gantsche gezichte; al zoo sprak Na-
than tot David. Doe ging de koning David
in / en bleef voorz. het aengesichte des Heeren:
ende hy zeyde; Wie ben ik / Heere Heere /
ende wat is mijn huys / dat gy my tot hier
toe gebracht hebt? Daer toe is dit in uwe
oogen noch kleyn geweest / Heere HEESE /
maer gy hebt ook over het huys uwe
knechts gesproken tot van verre henen: ende
dit [na] de wet der menschen / Heere Heere!
Ende wat zal David noch meer tot u spreken?
want gy kent uwen knecht / Heere Heere.
Om uwe woords wille / ende na uw herte
hebt gy alle deze groote dingen gedaen; om
aen uwen knecht bekent te maken. Daerom
zijt gy groot / Heere Godt: want daer en is
niemant gelijk als gy / ende daer en is geen
Godt dan alleen gy / na alles / dat wy niet
onze ooten gehoor hebben. Ende wie is, ge-
lijck uw volck / gelijk Israell / een eenig volck
op aerden / het welck Godt is henen gegaen
zich tot een volck te verlossen / ende om zich
eenen Name te zetten / ende om voorz. u-
heden deze groote en ver schynelijcke dingen te doen
aen uw land / voorz. het aengesichte uwe
volcks / dat gy u uyt Egypten verlost hebt / de
Deydenen / ende hare goden [verdyvende].
En gy hebt uw volck Israell u bevestigt / u tot
eigen volck / tot in eeuwigheyd: ende gy / Heere /

zijt hen tot eenen Godt geworden. Nu dan /
Heere Godt / doet dit woord / dat gy over
uwen knecht / ende over sijn huys gesproken
hebt / bestaen tot in eeuwigheyd: ende doet ge-
lijck als gy gesproken hebt. Ende uwe Naem
werde groot gemaakt tot in eeuwigheyd / dat
men zegge; de HEESE der heylighen is
Godt over Israell: ende het huys uwe
knechts Davids zal bestendig zijn voorz. uw
aengesichte. Want gy HEESE der heylighen
is haren / gy Godt Israels / gy hebt [voorz.]
de oore uwe knechts geopenbaert zeggende;
Ik zal u een huys bouwen: daerom heeft uw
knecht in sijn herte gebonden / dit gebed tot u
te bidde. Nu dan / Heere HEESE / gy
zijt die Godt ende uwe woorden zullen waer-
heyd zijn: ende gy hebt dit goede tot uwen
knecht gesproken. Zoo believe het u nu / ende
zegent het huys uwe knechts / dat het in
eeuwigheyd voorz. uw aengesichte zy: want
gy Heere HEESE hebt [het] gesproken /
ende met uwen zegen zal uwe knechts huys
gezegent worden in eeuwigheyd.

Het viij Capittel

Ende het geschiedde daer na / dat David
de Philistijnen sloeg / ende brachtse onder:
ende David nam Merog-Anna uyt der
Philistijnen hand. Ook sloeg hy de Moabi-
ten, ende matse met een snoer / doende haer
ter aerden neder liggen; ende hy mat [met]
twee snoren om te dooden / ende [met] een vol
snoer om in 't leven te laten: al zoo werden de
Moabiten David tot knechten / brennende
geschenken. David sloeg ook Hadadezer / den
zone Achob / den koning van Zoba; Doe
hy henen toog om sijn hand te wenden na de
riviere Phzat. Ende David nam hem duy-
zent [wagens] af / ende zeven hondert ruyt-
ren / ende twintig duyzent man te voete: ende
David ontzenuwde alle wagenpeerden / ende
hieldt daer van hondert wagenen overig.
Ende de Spriers van Damasco quamen om
Hadadezar / den koning van Zoba / te hel-
pen: maer David sloeg van de Spriers twee
ende twintig duyzent man. Ende David leg-
de bezettingen in Sprien van Damasco / en-
de de Spriers werden David tot knechten /
brennende geschenken: ende de HEESE be-
hoede

hoede David over al / waar hy henen toog.
Ende David nam de goudene schilden / die
hy Hadadezers knechten getweest waren / en
brachte te Jerusalem. Daar toe nam de ko-
ning David zeer veel koper uyt Bethach /
ende uyt Berothai / Hadadezers steden. Als
nu Chai de koning van Hamach hoorde dat
David het gantsche heyr Hadadezers gesla-
gen hadde; Zoo zondt Chai sijnen zone Jo-
ram tot den koning David / om hem te vza-
gen na [sijnen] welstand: ende om hem te ze-
genen / van wegen dat hy tegen Hadadezer
gekrijgt en hem geslagen hadde; (want Ha-
dadezer voerde krebs krijt tegen Chai.) ende
in sijn hand waren zilbere baten / ende gou-
dene baten ende koperen baten; Welke de ko-
ning David ook den Heere heyligde; met het
zilber / ende het goud / dat hy geheyligt had-
de / van alle heydenen / die hy / [zich] onder-
worpen hadde: Van Sprien / ende van Mo-
ab / ende van de kinderen Ammons / ende van
de Philistijnen ende van Amalek en vanden
roof Hadadezers / des zoons Achob / des
konnings van Zoba. Ook maakte [zich] Da-
vid eenennaam / als hy weder quam / na dat
hy de Spriers geslagen hadde / in het Zout-
dal / achtien duyzent. Ende hy leyde bezet-
tingen in Edom / in gantsch Edom leyde hy be-
zettingen: en alle Edomiten werden David
tot knechten: ende de Heere behoedde David
over al waar hy henen toog. Al zoo regeerde
David over gantsch Israell: ende David dede
sijn gantschen volck recht en gerechticheyd.
Joabnu / de zone van Teruja / was over het
heyr: en Josaphat / zone van Achilud / was
Cancelier. Ende Zadok / Ahitubs zone / en
Ahimelech Abjathars zone / wat Priesters:
ende Zeraja was Schryver. Daar was ook
Benaja / zone van Josada / met de Crecht en
de Plecht: maar Davids zonen waren Pluenc
Het ix. Capittel.

Ende David zeyde; Is'er noch pemant /
die over gebleven is van den huys Sauls;
dat ik weldadigheyd aan hem doe / om Jona-
thans wille? Het huys Sauls nu hadde eenen
knecht / wiens naam was Ziba; ende hy riep
hem tot David: ende de koning zeyde
tot hem; Zijt gy Ziba? ende hy zeyde; Uwe
knecht. Ende de koning zeyde; Is'er niet

noch pemant van den huys Sauls / dat ik
Godes weldadigheyd by hem doe? doe zeyde
Ziba tot den koning; Daar is noch een zone
van Jonathan / die geslagen is aan beyde voo-
ten. Ende de koning zeyde tot hem; Waar is
hy? ende Ziba zeyde tot den koning; Ziet hy
is in den huys Machirs / des zoons Ammi-
els / te Nobear. Doe zondt de koning Da-
vid henen: en hy nam hem uyt den huys Ma-
chirs / des zoons Ammels / van Nobear.
Als nu Mephiboseth / de zone Jonathans /
des zoons Sauls / tot David inquam / zoo
bleef hy op sijn aengesichte / ende boog zich ne-
der: ende David zeyde / Mephiboseth! ende
hy zeyde; Ziet / [hier] is uwe knecht. Ende
David zeyde tot hem; En breeft niet / want
ik zal zekerlyk weldadigheyd by u doen / om
uwe vaders Jonathans wille; en ik zal u al-
le akkeren uwe vaders Sauls weder geven:
en gy zult geduurlyk byood eeten aan mijne
tafel. Doe boog hy zich / ende zeyde; Wat is
uwe knecht / dat gy omgezien hebt na eenen
dooden hond / als ik ben? Doe riep de koning
Ziba / Sauls jongen / ende zeyde tot hem; Al
wat Saul gehad heeft / ende sijn gantsche
huys / heb ik den zone uwe heeren gegeven.
Daerom zult gy voorz. hem het land bearbey-
den / gy en uwe zonen / en uwe knechten; en
zult [de vruchten] inbrengen / op dat uwe
heeren zone byood hebbe / dat hy eete; en Me-
phiboseth / uwe heeren zone / zal geduurlyk
byood eeten aan mijne tafel: Ziba nu had-
de vyftien zonen / ende twintig knecht en. En
Ziba zeyde tot de koning; Na alles dat mijn
heere de koning sijnen knecht geblede / al zoo
zal uwe knecht doen: Ook zoude Mephibo-
seth eetende aan mijne tafel als een van des
konnings zonen zijn. Mephiboseth nu hadde
eenen kleynen zone / wiens naam was Mi-
cha: en alle / die in den huys van Ziba woon-
den / waren Mephiboseths knechten. Al zoo
woonde Mephiboseth te Jerusalem / om dat
hy geduurlyk at aan des konings tafel:
ende hy was kreupel aan beyde sijne voeten.

Het x. Capitel.

Ende het geschiedde daer na dat de koning
der kinderen Ammons stierf: en sijn zo-
ne Hanun werd koning in sijn plaatse. Doe
zeyde David; Ik zal weldadigheyd doen aan
C
Da

Hanun / den zone van Achas / gelijk als sijn vader weldadigheyt aan my gedaen heeft; Zoo zondt David henen / om hem dooz den dienst sijner knechten te troosten ober sijnen vader: en de knechten David quamen in het land der kinderen Ammons. Doe zepden de Posten der kinderen Ammons tot haten heere Hanun; Eert David utwen vader in utwe oogen / om dat hy trooster tot u gezonden heeft? En heeft David sijne knechten niet haaron tot u gezonden / dat hy deze stad doozzoekte / ende die ver spiede / ende die omkeere? Doe nam Hanun Davids knechten / ende schoer haren baard half af / ende sneedt hare kleederen half af / tot aan hare billen: ende hy liet te gaan. Als sp dit David lieten weten / zoo zondt hy hene te gemoete; want deze mannen waren zeer beschaamt: en de koning zepde; Blijft te Jericho / tot dat utwe baard weder gewassen zal zijn / komt dan weder. Doe nu de kinderen Ammons zagen / dat sy zich by David stinkende gemaakt hadden / zonden de kinderen Ammons henen / en huuden der Spriers van Beth-Rechob / en der Spriers van Zoba / twintig duysent voetvolks / ende van den koning van Maacha duysent man / ende van de mannen van Tob twaalf duysent man. Als David dit hoorde / zondt hy Joab henen / ende het gantsche heere met de helden. Ende de kinderen Ammons togen upt / ende seiden de slag-orden vooz de deure der pooze; maar de Spriers van Zoba / en Rechob / en de mannen van Tob / en Maacha die waren byzonder in 't veld. Als nu Joab zag / dat de spitte des slag-ordens tegen hem was / van voren ende van achteren; zoo verhoos hy upt alle uptgelezene van Israël / ende seidele in orden tegen de Spriers aan: Ende het overrig des volks gaf hy onder de hand sijns broeders Abisai die in orden seide tegen de kinderen Ammons aan. Ende hy zepde; Zoo de Spriers my te sterck zullen zijn / zoo zult gy my komen verlossen: en zoo de kinderen Ammons u te sterck zullen zijn / zoo zal ik komen om u te verlossen. Weest sterck / ende laat ons sterck zijn vooz ons volk / en vooz de steden onzes Gods: de Heere nu doe wat goed is in sijne oogen. Doe naderde Joab en het volk dat by hem was / tot de stried tegen de Spriers: en

zy blodē vooz sijn aangezichte. Als de kinder Ammons zage / dat de Spriers blodē / blodē sy ook vooz het aangezichte van Abisai / en quamen in de stad: En Joab keerde weder van de kinderen Ammons / en quam te Jerusalem. Doe nu de Spriers zagen / dat sy vooz Israëls aangezichte geslagen warē / zoo vergaderden sy hen [weder] te zamen. En Hadarezer zondt henen / en dede de Spriers uptkomen / die op gene zijde der riviere zijn / ende sy quamen te Helam: en Sobach / Hadarezers krijgs-overste / [toog] vooz haar aangezichte henen. Als dat David werdt aangezept / verzamelde hy gantsch Israël / en toog ober de Jordane / ende quam te Helam: en de Spriers stelden [de slag-orden] tegē David aan / en strecken met hem. Maar de Spriers blodē vooz Israëls aangezichte / en David ver sloeg van de Spriers zeven hondert wagenen / ende veertig duysent rupteren: Daar toe sloeg hy Sobach hare krijgs-overste dat hy aldaar stierf. Doe nu alle de koningē die Hadarezers knechtē warē / zage dat sy vooz Israëls aangezichte geslagen warē / maakte sy vrede met Israël / en dienden hen: en de Spriers vreesden de kinderen Ammons meer te verlossen.

Het xj Capittel.

Ende het geschiedde met de wederkomste des jaars / ter tijd / als de koningen uptrekken / dat David / Joab / ende sijne knechten met hem / en gantsch Israël henen zondt / dat sy de kinderen Ammons verdedden / ende Nabba belegeren zouden: Doch David bleef te Jerusalem. Zoo geschiedde het tegen den avond tijd / dat David van sijn leger opstont / ende wandelde op het dakh van het konings huys / ende zag van het dakh eene vrouwe haer waschende: deze vrouwe nu was zeer schoon van aanzien. Ende David zondt henen / ende onder vzaagde na deze vrouwe: ende men zepde; Is dat niet Bathscha / de dochter Eliams de huysvrouwe van Uria den Bethiter? Doe zondt David joden henen / en liet se halen; ende als sy tot hem ingekomen was / lag hy op haar; (sy nu hadde haar van hare oncepningheyt gezuypert:) daar na keerde sy weder na haar huys. Ende de vrouwe werdt zwanger: Zoo zondt sy henen / ende liet David weten / ende zepde; Ik ben zwanger ge-
woz

worden. Doe zondt David tot Joab / zeggende; Zendt Uria den Bethiter tot my: en Joab zondt Uria tot David. Als nu Uria tot hem quam / zoo vzaagde David na den welstand Joabs / ende na den welstand des volks / ende na den welstand des krijgs. Daar na zepde David tot Uria; Gaat af na utwe huys / en wascht utwe voeten: en doe Uria upt des konings huys uptging / volgde hem een gerechte des konings achter na. Maar Uria lepede zich neder vooz de deure van des konings huys / met alle de knechtē sijns heeren: ende hy ging niet af in sijn huys. En sy gaven het David te kennen / zeggende; Uria en is niet afgegaan in sijn huys: doe zepde David tot Uria; En komt gy niet van de teyze? waarom en zijt gy niet afgegaan in utwe huys? En Uria zepde tot David; De Arche / ende Israël / en Juda / blijven in de tenten; ende mijn heere Joab / ende de knechten mijns heeren zijn gelegert op het open veld / ende zoude ik in mijn huys gaan om te eeten / en te dzinken / ende by mijne huysvrouwe te liggen? [Zoo waarachtig als] gy leeft / ende utwe ziele leeft / indien ik deze zake doen zal. Doe zepde David tot Uria. Blijft ook heden hier: zoo zal ik u morgen afzenden: Al zoo bleef Uria te Jerusalem diendag / ende den anderen dag. Ende David noodigde hem / zoo dat hy vooz sijn aangezichte at ende dzonk / ende hy maakte hem dzonken: daar na ging hy in den avond upt / om zich neder te leggen op sijn leger / met sijns heeren knechten / maar en ging niet af in sijn huys. Des morgens nu geschiedde het / dat David eenen brief schreef aan Joab / ende hy zondt [dien] dooz de hand van Uria. Ende hy schreef in dien brief / zeggende; Stellet Uria vooz aan tegen ober den stercksten stried / ende keert van achter hem af / op dat hy geslagen worde ende

sterbe. Zoo geschiedde: / als Joab op de stad gelet hadde / dat hy Uria seide aan de plaats / waar van hy wiste / dat aldaar striedbare mannen waren. Als nu de mannen der stad uptogen / ende met Joab strecken / vliender van den volke / van Davids knechten: Ende Uria de Bethiter stierf ook. Doe zondt Joab henen / ende liet David den gantschen handel deses strieds weten. Ende hy behalden bode / zeggende: Als gy zult ge eynidigt hebben den gantschen handel deses strieds tot den koning upt te spreken; Ende het zal geschieden / indien de grimmigheyt des konings opkomt / ende hy tot u zepd; Waarom zijt gy zoo na aan de stad gekomen om te strieden? wistet gy niet / dat sy van den muur zouden schieten? Die sloeg Abimelech /

leeh / den zone Jerubbefeths / wierp niet eene
 vrouwe een stuk van een meulensteen op hem
 van den muur / dat hy te Chebez stierf.
 Daarom zyt gy tot den muur genadect?
 Dan zult gy zeggen; Uwe knecht / Aria de
 Hethiter is ook dood. Ende de bode ging he-
 nen / ende quam in / ende gaf David te ken-
 nen alles / daar hem Joab om uytgezonden
 hadde. Ende de bode zeyde tot David; Die
 mannen zyn ons zeker te machtig geweest /
 ende zyn tot ons uytgetogen in 't veld maar
 wy zyn tegen hen aan geweest tot aan de de-
 ure der poozie. Doe schoten de schutters van
 den muur af op uwe knechten vatter van des
 Konings knechten dood gebleven zyn: ende
 uwe knecht / Aria de Hethiter / is ook
 dood. Doe zeyde David tot den bode / Zoo
 zult gy tot Joab zeggen; Laat deze zake
 niet quaad zyn in uwe oogen / want het
 zweerd bersteert zoo wel dezen als genen:
 versterkt utwen strijd tegen de stad / ende
 verstoortse: versterkt hem alzo. Als nu
 de hupsvrouwe van Aria hoorde / dat haar
 man Aria dood was / zoo doeg sy leed over
 haren heere. Ende als de vrouwe was over-
 gegaan / zondt David henen / ende namse
 in sijn huys / ende sy werdt hem ter vrouwe /
 ende baarde hem eenen zone: Doch deze za-
 ke die David gedaan hadde / was quaad
 in de oogen des HEEERES.

Her xij. Capittel.

Ende de Heere zondt Nathan tot David:
 Als die tot hem inquam / zeyde hy tot
 hem; Daar waren twee mannen in eener
 stad de een rijk ende de ander arm. Verijke
 hadde zeer veel schapen ende runderen. Maar
 de arme hadde gantsech niet / dan een cenig
 kleyn opiam dat hy gekocht hadde / ende
 hadde 't geboedt dat het groot geworden was
 by hem / ende by sijne kinderen te gelijk: het
 at van sijne bete / ende zonck van sijnen be-
 ker / ende sloop in sijnen schoot / ende het was
 hem als eene dochter. Doe naden rijcken man
 een wandelaar over quam / ver schoonde hy
 te nemen van sijne schapen / ende van sijne
 runderen / om vooz den reyzenden man die
 tot hem gekomen was / [wat] te bereyden: en
 hy nam des armen mans opiam / ende be-
 reydde dat vooz den man / die tot hem geko-

men was. Doe ontstak Davids toorn zeer tes-
 gen dien man: en hy zeyde tot Nathan; [Zoo
 waerachtig als] de Heere leeft / de man /
 die dat gedaan heeft / is een kind des doodts.
 Ende dat opiam zal hy vieruoridig weder ge-
 ven / daerom dat hy deze zake gedaan en-
 de om dat hy niet ver schoont en heeft. Doe
 zeyde Nathan tot David; Gy zijt die man:
 Zoo zeyt de HEEERES / de Godt Israels;
 Ik heb u te Koning gezalvt over Israel /
 ende ik heb u uyt Sauls hand geredt. Ende
 ik heb u uwe heeren huys gegeven / daer
 toe uwe heeren wijven in uwen schoot / ja
 ik heb u het huys Israels ende I da gege-
 ven / ende indien het werp is / ik zoude u
 alzulks ende alzulks daar toe doen. Maar
 om hebt gy [dan] het woord des HEEERES
 veracht / doende dat quaad is in sijne oogen.
 Gy hebt Aria den Hethiter / met den zweerd
 ver slagen / ende sijne hupsvrouwe hebt gy
 u ter vrouwe genomen: ende hem hebt gy met
 den zweerde der kinderen Ammons dood ge-
 slagen. Nu dan / het zweerd en zal van u-
 wen huys niet afwijken tot in eculwigheid:
 daarom dat gy my veracht hebt / ende de
 hupsvrouwe van Aria / den Hethiter / geno-
 men hebt dat sy u ter vrouwe zy. Zoo zeyt
 de HEEERES; Ziet ik zal quaad over u ver-
 wekken uyt uwen huys / ende zal uwe wij-
 ven nemen vooz uwe oogen / ende zalse uwen
 naasten geven: die zal by uwe wijven liggen /
 vooz de oogen dezer zonne. Want gy hebt het
 in 't herbozgen gedaan: maar ik zal deze zake
 doen vooz gantsech Israel / ende vooz de zonne.
 Doe zeyde David tot Nathan; Ik heb
 be gezondigt tegen den HEEERES: Ende
 Nathan zeyde tot David; De HEEERES
 heeft ook uwe zonde wechgenomen. Gy en
 zult niet steruen. Nochtans / dewyle gy dooz
 deze zake de vyanden des HEEERES geroo-
 telijks hebt doen lasten / zal von de zone /
 die u geboren is / den dood steruen. Doe ging
 Nathan na sijn huys: ende de HEEERES sloeg
 het kind / dat de hupsvrouwe van Aria Da-
 vid gebaart hadde / dat het zeer krank werdt.
 Ende David zocht de Godt vooz dat songsten:
 en David vastede een vasten / ende ging in / en
 lag den nacht over op de aarde. Doe maake-
 ten zich de Gudsken sijnes huyses op tot hem /
 om

om hem te doen opstaan van der aarde: maar
 hy en wilde niet / ende en at geen brood met
 hen. En het geschiedde op den zevenden dag /
 dat het kind sterf: ende Davids knechten
 byresden hem aan te zeggen dat het kind dood
 was: want sy zeyden; Ziet / als het kind
 noch levendig was / spraken wy tot hem /
 maar hy en hoorde na onzer stemme niet / hoe
 zullen wy dan tot hem zeggen / Het kind is
 dood? want het mochte quaad doen. Maar
 David zag dat sijne knechten mompelden;
 zoo merkte David / dat het kind dood was:
 bles zeyde David tot sijne knechten; Is het
 kind dood? ende sy zeyden / Het is dood. Doe
 stondt David op van der aarde / ende wiesch /
 en zalfde zich / ende ver anderde sijne kleedin-
 ge / en ging in het huys des Heeren / en badt
 aan: daar na quam hy in sijn huys / en eysch-
 te [brood] / ende sy zetteden hem brood vooz /
 en hy at. Zoo zeyden sijne knechten tot hem;
 Wat is dit vooz een ding dat gy gedaan hebt?
 Om des levendigen kindes wille heet gy ge-
 vast en geweest / maar na dat het kind gestor-
 ven is / zijt gy opgestaan / ende hebt brood ge-
 geten. En hy zeyde; Als het kind noch leefde /
 heb ik gebast en geweest: want ik zeyde / wie
 weet / de Heere zoude my mogen genadig
 zyn / dat het kind levendig bleve. Maar nu is
 't dood: waarom zoude ik nu vasten? Zal ik
 hem noch konnen weder halen? Ik zal wel tot
 hem gaan / maar hy en zal tot my niet weder
 komen. Daar na troostede David sijne hups-
 vrouwe Bathseba / ende ging tot haar in / en
 lag by haar: En hy baarde eenen zone wiens
 naam hy noemde Salomo / en de Heere hadde
 hem lief. Ende zondt henen dooz de hand des
 Propheten Nathans / en noemde sijnen name
 Jedid / Jah om des Heeren wille. Joab nu
 krijgde tegen Abba der kinderen Ammons:
 en hy nam de koninklijke stad in. Doe zondt
 Joab boden tot David / ende zeyde; Ik heb
 gekrijgt tegen Abba / ook heb ik de water-
 stad ingenomen. Zoo verzamelt gy nu het o-
 verige des volks / ende beleger t de stad / ende
 neemtse in op dat niet / zoo ik de stad zoude in-
 nemen / mijn naam over haar uytgeroepen
 worde. Doe verzamelde David al dat volk /
 ende toog na Abba: ende hy krijgde tegen
 haar / ende namse in. Ende hy nam de ker oone

hates Konings van sijnen hoofde af / welke
 gewichte was een talent gouds / met eedel
 gesteente / ende sy werdt op Davids hoofd
 [gezet]: ook voerde hy uyt eenen zeer grooten
 roof der stad. Het volk nu / dat daar in was /
 voerde hy uyt / ende leyde 't onder zagen /
 ende onder zere dofschwagens / ende onder
 zere bylen / ende deed 't se dooz den tichel oben
 doozgaan; Ende alzooder hy aan alle steden
 der kinderen Ammons: daar na lieerde Da-
 vid / ende al het volk / weder na Jerusalem.

Her xv. Capittel.

Ende het geschiedde daar na dat Absalom
 zich liet bereyden wagen ende peerden: en
 vyftig mannen loopende vooz sijn aangesichte
 henen. Ook maakte zich Absalom des moor-
 gens broeg op / en stondt aan de zyde van den
 weg der poozie: en het geschiedde dat Absa-
 lom alle man die een geschil hadde om tot den
 Koning ten gethele te komen / tot zich riep /
 en zeyde; Ht welke stad zyt gy? al: hy dan
 zeyde; Uwe knecht is uyt eenen der stammen
 Israels; Zoo zeyde Absalom tot hem; Ziet /
 uwe zaken zyn goed en recht / maar gy en hebt
 geenen verhoorder van des Konings wegen.
 Dooz zeyde Absalom; Och / dat men my ten
 Richter selde in de lande: dat alle man tot my
 quame die een geschil ofte rechtszake heeft /
 dat ik hem recht sprake! Het geschiedde ook /
 als yemant naderde om zich vooz hem te buy-
 gen / zoo repte hy sijne hand uyt / ende greep
 hem / en kuste hem. En na die wijzede Absa-
 lom aangantsech Israel / die tot den Koning
 ten gethele quamen: Alzo stal Absalom het
 heere der mannen Israels. En eynde nu van
 veertig jaer is 't geschiedt / dat Absalom tot
 de Koning zeyde; Laat my doch henen gaan /
 en mijn gelofte die ik de Heere beloof hebbe /
 te Hebron betalen. Want uwe knecht heeft
 eene gelofte beloof / als ik te Geshur in Syrien
 woonde / zeggende: Indien de Heere my ze-
 kerlyk weder te Jerusalem zal brengen / zoo
 zal ik den Heere dienen. Doe zeyde de Koning
 tot hem; Gaat in zede: alzo maakte hy zich
 op / ende ging na Hebron. Absalom nu hadde
 verrieders uytgezonden in alle stammen Is-
 rael: om te zeggen; Als gy 't getyde der ba-
 zupne zult hooren / zoo zult gy zeggen; Absa-
 lom is Koning te Hebron. En daer ging met

3 Absalom

Abfalom van Jerusaleem twee hondert man-
nen genodigt zijde / doch gaande in hare een-
voudighepd: want sy en wisten [van] geen
zake. Abfalom zondt ook om Achitophel den
Gilonitee / Davids raad / uyt sijne stad uyt
Gilo [te halen] als hy offerhanden offerde:
Ende de verbintenisse werde sterck en het volck
quam toe / ende vernieederde by Abfalom
Doe quam daar een boodschapper tot Da-
vid zeggende Het herie zens pegelyken in Is-
raël [volgt] Abfalom na. Zoo zepde David
tot alle sijne knechten die met hem te Jerusa-
lem waren; Maakt u op en laat ons vlieden.
Want daar en zoude booz ons geen ontkomen
zijn booz Abfaloms aangezichte: haastet om
wech te gaan opdat hy niet mischijen haaste/
ende ons achterhale ende een quaad over ons
zweerde. Doe zepden de knechten des ko-
nings tot den koning: Na alles / wat mijn
heere de koning verkiezen zal / ziet / [hier] zijn
uwe knechte. Ende de koning ging uyt met
sijn gantsche huys / te boete: doch de koning
liet tien bywijven / om het huys te bewaren.
Als nu de koning met al 't volck te boete was
uytgegaan / zoo bleven sy staan in eene verre
plaatse. Ende alle sijne knechten gingen aan
sijne zijde henen / ook alle de Crethi / ende alle
de Plethi / ende alle de Bethiten / zes hondert
man / die van Gath te boete gekomen waren/
gingen booz des konings aangezichte henen:
Zoo zepde de koning tot Achai den Bethiter;
Daarom zoudt gy ook met ons gaan? Keert
weder en blijft by den koning; want gy zyt
breeud en ook zult gy weder vercreken na
uwe plaatse. Gisteren zyt gy gekomen / en he-
den zoudt ik u met ons omboeren om te gaan?
Zoo ik doch gaan moet waar henen ik gaan
kan: keert weder / ende brenge uwe broederen
wederom; weldadighepd en trouwe zy met u.
Maar Achai antwoordde den koning / ende
zepde: [Zoo waarachtig als] de Heere leeft
en mijn heere de koning leeft: In de plaatse /
daar mijn Heere de koning zal zijn / 't zy ten
doodde / 't zy ten leven / daar zal uwe knecht
boozzeker ook zijn. Doe zepde David tot A-
chai: Zo komt / en gaat over: alzo ging A-
chai de Bethiter / over / en alle sijne mannen/
ende alle de hinderkens / die met hem waren.

Ende het gantsche land tweende / met luyden
stemme / als al 't volck over ging: ook ging
de koning over de breke kildzon / ende al 't
volck ging over / recht na den weg der woestij-
ne. Ende ziet / Zadok was ook daar / ende
alle de Leviten met hem / dragende de Arke
des verbonds Godes / ende sy zetteden de
Arke Godes neder; ende Abfathar krom
op tot dat al 't volck uytter stad gredndigt
hadde over te gaan. Doe zepde de koning tot
Zadok; Brenge de Arke Godes weder in de
stad: indien ik genade zal vinden in des Hee-
ren oogen / zoo zal hy my weder halen / ende
zal se my laten zien mitsgaders sijne woonin-
ge. Maar indien hy alzo zal zeggen. Ik en
hebbe geenien lust tot u: ziet [hier] ben ik / hy
doe my / zoo als het in sijne oogen goed is.
Boozs zepde de koning tot den Priester Za-
dok; Zijt gy [niet] een Siender? Keert weder
in de stad met vrede: ook u. Ieder bepde zonen/
Abimaaz / uwe zoon / ende Jonathan / Ab-
fathars zoon / met u. Ziet / ik zal vertoeven
in de vlakke velden der woestijne / tot datter
een wooyd van u lieden kome / dat men my
aanzegge. Alzo bracht Zadok / ende Abfa-
thar / de Arke Godes weder te Jerusaleem:
ende sy bleven aldaar. Ende David ging op
door den oppang der olijven / opgaande ende
weenende / en het hoofd was hem bewonden;
ende hy zelfs ging varvoets: ook hadden al 't
volck dat met hem was / een pegelyk sin hoofd
bedekt en gingen op / opgaande en weenende.
Doe gaf men David te kenen / zeggende;
Achtophel is onder de gene / die zich met Ab-
falom hebben verbonden. Dies zepde David;
O Heere maakt doch Achtophels raad tot
sotheyd! Ende het geschiedde / als David tot
op de hoogte quam / dat hy aldaar Gode
aanbadt; ziet / doe ontmoette hem Husai / de
Architer / hebbende sijnen rok gesejeurt / en
aarde op sijn hoofd. En David zepde tot hem:
Zoo gy met my voortgaat / zoo zult gy my tot
eenen last zijn: Maar zoo gy weder in de stad
gaat / en tot Abfalom zegt; Uwe knecht / ik
zal des konings zijn: ik ben wel uwes vaders
knecht van te voren geweest. maar nu zoo zal
ik uwe knecht zijn: zoo zoudt gy my den raad
Achtophels te niete maken. Ende en zijn niet
Zadok en Abfathar / de Priesters aldaar met

u

u? Zoo zal 't geschieden / dat gy alle ding dat
gy my des konings huys zult hooren / den
Priesteren / Zadok en Abfathar / zult te ken-
nen geben. Ziet / hare bepde zonen zijn aldaar
by hen / Abimaaz des Zadoks / en Jonathan
des Abfathars: zoo zult gyliden door hare
hand tot my zenden alle ding / dat gy zult hooren.
Alzo quam Husai / Davids vriend / in
de stad: ende Abfalom quam te Jerusaleem.

Het xvj. Capittel.

Als nu David een woynig van de hooge-
te was boozgegaan / ziet / doe ontmoet-
te hem Ziba / Mephiboseths jonge / met een
paar gezadelde ezelen / en daar op twee hon-
dert brooden / met hondert stukken rozijnen /
ende hondert [stukken] zomer vruchten / en
eenen lederzak wyns. En de koning zepde tot
Ziba; Wat zult gy daar met? En Ziba zepde;
De ezels zijn boozde huysdes konings om
op te pden / en het brood / en de zomer vruch-
ten om te eeten boozde jongens; ende de wyn/
op dat de moede in de woestijne drinken. Doe
zepde de koning; Daar is dan de zone uwes
heeren? En Ziba zepde tot den koning; Ziet /
hy blijft te Jerusaleem / want hy zepde; Veden
zal my 't huys Israëls mijns vaders ko-
ninkryke weder geben. Zoo zepde de koning
tot Ziba; Ziet / het zal uwe zijn / alles wat
Mephiboseth heeft: en Ziba zepde; Ik buy-
de my neder / laat my genade vinden in uwe
oogen mijn heere koning. Als nu de koning
David tot aan Bahurim quam; Ziet doe
quam vandaar een man uyt / van d' geslachte
des huyses Sauls / wiens naam was Si-
mei / de zone van Gera; hy ging steeds boozt /
en bloekte. En hy wierp David met steenen /
mitsgaders alle knechten des konings Da-
vids; hoewel al 't volck ende alle de helden aan
sijne rechter / en aan sijne linker hand waren.
Aldus nu zepde Simel in sijn bloeken; Gaat
uyt / gaat uyt / gy mandes bloeds / en gy Be-
sial's man. De Heere heeft op u doen weder
komen al het bloed van Sauls huys / in wiens
plaatse gy getegeert hebt; Nu herit de Heere
het koninkryk gevebe in de hand Abfaloms /
uwes zoons: Ziet nu / gy zyt in uw ongeluk /
om dat gy een man des bloeds zyt. Doe zepde
Abfai / de zone van Teruja / tot den koning;
Daarom zoudt deze doode hond mijnen heere

den koning bloeken / laat my doch over gaan /
en sijnen kop wech nemen. Maar de koning
zepde; Wat heb ik met u te doen / gy zonen
van Teruja? Ja / laat hem bloeken: want de
Heere doch tot hem gerept heeft. Bloekt Da-
vid: wie zoude dan zeggen; Daarom hebt gy
alzo gedaant? Boozs zepde David tot Abi-
sai / en tot alle sijne knechten; Ziet / mijn zo-
ne die van mijn lijbe is booztgekomen / zoekt
mijne ziele: hoe veel te meer dan nu deze zoon
van Jemim? Laat hem worden dat hy bloe-
ke / want de Heere heeft 't hem gezept. Mis-
chien zal de Heere mijne elende aanzien: en de
Heere zal my goed vergeldet / booz sijne vloek /
te dezen dage. Alzo ging David met sijne lie-
den / op den weg: en Simel ging al boozt langs
de zijde des bergs tegen hem over / en bloekte /
en wierp met steenen van tegen over hem / en
schoof met stof. Ende de koning quam in / ende
al 't volck / dat met hem was / moede zijde /
ende hy vergaakte zich aldaar. Abfalom nu /
ende al 't volck / de mannen Israëls quamen
te Jerusaleem / en Achitophel met hem. Ende
het geschiedde / als Husai / de Architer Da-
vids vriend / tot Abfalom quam / dat Husai
tot Abfalom zepde; De koning lebe / de ko-
ning lebe. Maar Abfalom zepde tot Husai:
Is dit uwe weldadighepd aan uwen vriend?
waar om en zyt gy niet met uwen vriend geto-
gen? Ende Husai zepde tot Abfalom; Aen/
maar welken de Heere verkieft / ende al dit
volck / en alle mannen van Israël / diens zal
ik zijn / ende by hem zal ik blijven. Ende ten
anderen; wien zoude ik dienen? Zoude 't niet
zijn booz het aangezichte sijns zoons? Gelyk
als ik booz het aangezichte uwes vaders ge-
dient hebbe / alzo zal ik booz uw aangezich-
te zijn. Ende in die dagen was Achtophels
raad / dien hy riedt / als of men na Godes
wooydgebraagt hadde: Alzo was alle Ach-
tophels raad / zoo by David / als by Abfalom.

Het xvij. Capittel.

Boozs zepde Achtophel tot Abfalom /
Laat my nu twaalf duyzent mannen
uplezen / dat ik my opmake / en David dezen
nacht achter najage. Zoo zal ik over hem ko-
men / daar hy moede en slap van handen is; en
zal hem verschijfiken / ende al 't volck / dat met
hem is / zal vluchten; dan zal ik den koning
alleene

alleene slaan. Ende ik zal al 't volk tot u doen wederkeeren: de man / dien gy zoekt / is gelyk het wederkeeren van allen; zoo zal al het volk in vrede zijn. Dit woord nu was recht in Absalom's oogen / en in de oogen aller Budske van Israëel. Doch Absalom zeyde; Hoept doch ook Husai den Architer: en laat ons hooren / wat hy ook zeyt. En als Husai tot Absalom inquam; zoo spzalk Absalom tot hem; zeggen de: Aldus heeft Achitophel gesproken: Zullen wy sijn woord doen? zoo niet / spzekt gy. Doe zeyde Husai tot Absalom: De raad / dien Achitophel op ditmaal geaden heeft / en is niet goed. Wijders zeyde Husai; Gy kent uwē vader en sijnne mannen; dat sy heiden zijn / dat se bitter van gemoed zijn / als een beyr / die van de jongen berooft is in 't veld; daar toe is uwe vader een kzygeman / en en zal niet vernachten met den volke. Ziet / nu heeft hy zich verstemen in een der helen / ofte in eene der plaatsen: Ende 't zal geschieden / als 'er in 't eerste [zominge] onder hen vallē / dat een peder / die 't zal hooren / als dan zal zeggen; Daar is een slag geschiedt onder 't volk / dat Absalom nabolgt. Zoo zoude hy die ook een dapper man is / wiens herte is als een leeuwē herte. 't eenemaal smelten: want gantsch Israëel weet dat uwe vader een held is / en het dappere mannen zijn die met hem zijn. Maar ik rade / dat in aller haast tot u ver zamelt worde gantsch Israëel / van Dan tot Ber-Seba toe / als zand / dat aan de zee is / in menigte: en dat uwe persoon mede ga in den stryd. Dan zullen wy tot hem komen / in eene der plaatsen / daar hy gebonden woordt / en hem gemakkelijck overvallen / gelyk als de dauw op de aardbodem valt: ende daar en zal van hem / en van alle de mannen die met hem zijn / ook niet een worden overgelaten. En indien hy zich in eene stad zal begeven / zoo zal gantsch Israëel koozen tot dezelve stad aangezagen / en wy zullen se tot in de beke nedertrecken / tot dat ook niet een stecken aldaar gebonde en worde. Doe zeyde Absalom en alle man van Israëel; De raad van Husai de Architer is beter dan Achitophels raad: Doch de Heere hadde het geboden / om de goede raad Achitophels / te vernietigen op darde Heere het quaad over Absalom brachtē. En Husai zeyde tot Zadok / en tot Abjathar /

de Priesteren; Alsoo ende alsoo heeft Achitophel Absalom en den Budsken Israëls geaden: maar alsoo en al zoo heb ik geaden. Dan zendet haastelijck henen en boodschappet David / zeggende; Der nacht dezen nacht niet in de blanke velden der woestijne / en ook gaat spoediglijck over: op dat de koning niet verstonde: en worde / en al het volk dat met hem is. Jonathan nu ende Ahimaaz stonden by de fonteyne Rogel; ende eene dienstmaagd ging henen / ende zeyde het hen aan: want sy en mocht en haar niet zien laten / dat sy in de stad quamen. Een jonge dan noch zagse / ende zeyde het Absalom aan; Doch die beyde gingen haastelijck / ende quamen in eens mans huys te Baharim / dewelcke eenen put hadde in sijnen boorch / en sy daalden daar in. En de vrouwe nam ende spreepde een deksel over het opene van den put / ende si zoyde gozt daar op: Alsoo werdte de sake niet bekend. Doenu Absalom's knechtē tot de vrouwe in 't huys quamen zeyden sy waar zijn Ahimaaz en Jonathan? En de vrouwe zeyde tot hem; Sy zijn over dat water / rivierse gegaan: En doe spse gezocht ende niet gebonden hadde / keerden sy weder na Jerusalem. En het geschiedde / na dat sy wechgegaan waren: zoo klommen sy uyt den put en gingen henen en boodschappeten het den koning David: en sy zeyden tot David; Maakt u lieden op / ende gaat haastelijck over het water / want alsoo heeft Achitophel tegen u liede geaden. Doe maakte zich David op / en al 't volk / dat met hem was / en sy gingen over de Jordane. Van het morgenlicht en ontbrak 'er niet tot eenen toe / die niet over de Jordane gegaan en ware. Als nu Achitophel zag / dat sijnne raad niet gedaen en was / zadelde hy den ezēl en maakte zich op en toog na sijn huys in sijnne stad / en gaf bevel aan sijn huys / ende berhing zich: Alsoo sterf hy / ende werdte begraven in sijnns vaders graf. David nu quam tot Mahanaim: en Absalom toog over de Jordane / hy / en alle mannen Israëls met hem. En Absalom hadde Amasa in Joabs plaats gestelt over het heyr: Amasa nu was eens mans zone / wiens naam was Jehra / de Israëlijt / die ingegaan was tot Abigail / dochter van Bahas / zuster van Zeruja / Joabs moeder. Israëel nu ende Absalom legerden

gerden hen in den lande Gileads. Ende het geschiedde als David te Mahanaim gekomen was / dat Sobi / de zone van Bahas / van Bahba der kinderen Ammons / en Machir / de zone Ammiels van Lo-Debar / en Barzillai / de Bileaditer / van Rogelim Bedde-wers / en schalen / en aarden vaten / en tarwe / en gerste / en meel / en gerooft [koozen] / en boonen / en linten / ook gerooft ende honig / en botter / en schapen / en koeijen / kee / en brachten tot David / en tot het volk / dat met hem was / om te eeten: want sy zeyden. Dit volk is hongertig / ende moede / en dorstig in de woestijne.

Her xvij Capittel.

Ende David monsterde het volk / dat met hem was: En hy stelde over hen Overste

en tusschē de aarde / en de muyl / die onder hem was / ging door. Als dat een man zag / zoo gaf

ban duyzenden / ende Overste van honderden. Doozē zoudt David het volk uyt / een derden deel onder de hand Joabs / en een derden deel onder de hand van Abisai / den zone van Zeruja. Joabs broedte / ende eenderden deel onder de hand van Itchal / den Bethier; En de koning zeyde tot het volk; Ik zal ook zelf zekelijck met u lieden uptrecken. Daar het volk zeyde. Gy en zult niet uptrecken; want of wy 't eenemaal vloeden / sy zullen het herte op ons niet stellen / ja of de helte van ons stozben / sy zullen het herte op ons niet stellen; maar [gy zij] nu als onzer lieden duyzent. Zoo zal 't nu beter zijn / dat gy ons uyt de stad ter hulpe zijt. Doe zeyde de koning tot hen; Ik zal doen / dat goed is in uwe oogen: De koning nu stonde aan de zijde van de poozte / en al 't volk trok uyt by honderden / en by duyzenden.

En de koning gebodt Joab / en Abisai en Itchal zeggende; [handelt] my zachtens niet de Jongeling met Absalom / en al 't volk hoorde het als de koning allen den Oversten van Absalom's sake gebodt. Alsoo toog het volk uyt in 't veld / Israëel te gemoete: en de stryd geschiedde by Ephraims woud. Ende het volk Israëls werd aldaar booz / het aangezigt van Davids knechten geslagen: ende aldaar geschiedde te dien zelven dage een groote slag / van twintig duyzent. Want de stryd werdte aldaar verprept over al dat land: Ende het woud berterde meer van den volke / als die het zweerd berterde / te dien zelven dage. Absalom nu ontmoette booz 't aangezichte der knechtē Davids: en Absalom reedt op eenen muyl; ende ois de muyl quam onder de digte takkē van eene groote ephē / zoo werdte sijn hoofd vast aan de ephē / dat hy hangen bleef tusschen den hemel

en tusschē de aarde / en de muyl / die onder hem was / ging door. Als dat een man zag / zoo gaf Absalom zien hangen aan eene ephē. Doe

zejde Joab tot den man / die 't hem te kennen gaf; Ziet doch / gy hebt het gez en / waarom dan en hebt gy hem niet aldaar ter aarden geslagen? alzoo het aan my [stondt] om u tien zilberlingen en eenen gorzel te geven. Maar die man zepde tot Joab; En of ik al duyzent zilberlingen op mijne handen mochte twegen / zoo en zoude ik mijne hand aan des konings zone niet slaan; want de koning heeft u en Abisai en Ichai voor onze ooren geboden / zeggende; Hoedt u / wie [gy zijt] van den jongeling van Absalom. Of ik al valscheijst tegen mijne ziele handelde / zoo en zoude doch geen ding voor de koning herhoogen worden; ook gy zelfs zoudt 'er u van tegen overstellen. Doe zepde Joab; Ik zal hier by u alzoo niet vertoeven en hy nam drie pijlen en stakse in Absaloms herte / daar hy noch was levende in 't midden der eyke. Ende tien jongens / Joabs wapendragers / omringden [hem]; en hy sloegen Absalom en doodden hem. Doe wies Joab met de hazpne ende al het volk heerde af van Israëel achter na te jagen; want Joab hieldt het volk te rugge. En hy namen Absalom / ende wierpen hem in 't woud in eenen grooten steenhoop; ende gantsch Israëel blechtede / een pegelyk na sijne tente. Absalom nu hadde genomen en in sijn leven voor zich oppgericht eenen Pilaar / die in het konings dal is; want hy zepde / Ik en hebbe geen zone om mijns naamts te doen gedenken. En hy hadde dien Pilaar genoemd na sijnmen name / daarom wordt hy tot op dezen dag genoemd / Absaloms hand. Doe zepde Ahimaaz / Zadoks zone; Laat my doch henen loopen / en den koning boodschappen dat de Heere hem recht gedaan heeft / van de hand sijner vyanden. Maar Joab zepde tot hem; Gy en zult de zen dag geen boodschapper zijn / maar op een ander dag zult gy boodschappen; de zen dag nu zult gy niet boodschappen / daarom dat des konings zone dood is. Ende Joab zepde tot Cuschi; Gaat henen en zegt den koning aan / wat gy gezien hebt; en Cuschi boog zich voor Joab en liep henen. Doch Ahimaaz / Zadoks zone / voer noch voor ende zepde tot Joab; Wat het ook zy / laat my doch ook den Cuschi achter na loo-

pen / en Joab zepde; Waarom zoudt gy mi henen loopen / mijn zone / zoo gy doch geen bequa ne boodschapper hebt? Wat het ook zy / [zepde hy] laet my henen loopen; zoo zepde hy tot hem. Loop henen. En Ahimaaz liep den weg van herffen veld / en quam den Cuschi voor by. Dabid nu zat tusschen de twee poorten en de wachter ging op het dakh der poorte aan den muur / ende hief sijne oogen op / en zag / en ziet / daar liep een man alleen. Zoo riep de wachter en zepde het den koning aan; ende de koning zepde; Indien hy alleen is / zoo is 'er een boodschapper in sijnen mond; en hy ging al voort en naderde. Doe zag de wachter eenen anderen man loopende en de wachter riep tot den poortier ende zepde; Ziet / daar loopt [noch] een man alleen; Doe zepde de koning die is ook een boodschapper. Doort zepde de wachter; Ik zie den loop des eersten aan als den loop van Ahimaaz / Zadoks zone; Doe zepde de koning; Dat is een goed man / en zal met een goede boodschapper komen. Ahimaaz dan riep / en zepde tot den koning; Heere; ende hy boog zich voor den koning met sijn aangezichte ter aarde; ende hy zepde; Geloofst zy de Heere uwe God / die de mannen / dewelke hare hand tegen mijnen heere den koning ophieven / heeft overgegeven. Doe zepde de koning; Is 't wel met den jongeling / met Absalom? En Ahimaaz zepde; Ik zag een groot ruoer / als Joab des konings knecht / ende [p] utwen knecht afzondt / maar ik en weet niet. Wat. Ende de koning zepde; Gaat om / stelt u hier; Zoo ging hy om / ende bleef itaan. En ziet / Cuschi quam aan; en Cuschi zepde; Mynen heere den koning wordt geboodschapt / dat u de Heere heden heeft recht gedaan van de hand aller der gener / die tegen u opstonden. Doe zepde de koning tot Cuschi; Is 't wel met de jongeling / met Absalom? En Cuschi zepde; De vyand mijns heeren des konings en alle / die tegen u ten quade opstaan / moer en worden / als die jongeling. Doe werd de koning zeer beroert / en ging op na de opperzale der poorte / en wernde; en in sijn gaan zepde hy alzoo. Mijn zone Absalom / mijn zone mijn zone Absalom! Och dat ik / ik / voor u gestoven ware / Absalom mijn zone / mijn zone!

Het

Het xix. Capittel.

F Ade Joab werd aangezigt; Ziet de koning weent en bedroef rouwe over Absalom. Doe werd de verlossing te dien zelven dage den gantschen volke tot rouwe; want het volk hadde te dien zelven dage hooren zeggende; Het sineret den koning over sijn zone. En het volk quam te dien zelven dage steels wyze in de stad gelikh als het volk zich wech siekt / dat beschaant is. Wanneer se in 't stryd gebloden zijn. De koning nu hadde sijn aangezichte toegewont / en de koning riep met luyder stemme; Mijn zone Absalom / Absalom mijn zone / mijn zone! Doe quam Joab tot den koning in 't hupp / en zepde; Gy hebt heden beschaant het aangezichte aller uwer knechten die uwe ziele / en de ziele uwer zonen en uwer dochteren en de ziele uwer wijden / en de ziele uwer bytrovben heden hebben bezyjdt. Liefhebbende die u haten en hatende die u liefhebben; want gy geeft heden te kenne; dat Oversten ende knechten by u niets en zijn; want ik merke heden dat zoo Absalom leefde / en wy heden alle dood waren; dat het als dan recht zoude zijn in utwe oogē. Zoo staat nu op; gaat uyt / en spreekt na het herte uwer knechten; want ik zweere by den Heere; als gy niet uyt en gaat / zoo daar een man deze nacht by u zal bernaachten; en dit zal u quaader zijn dan al 't quaad / dat over u gekonē is van uwer jeugd aan tot nu toe. Doe stond de koning op / en zettebe zich in de poorte. Ende hy lieten al het volk weeten zeggende; Ziet de koning zit in de poorte; Dor quam al het volk voor des konings aangezichte; maar Israëel was gebloden een pegelyk na sijn tentē. En al het volk in alle stammē Israëls was onder zich wistende; zeggende; De koning heeft ons geredt van de hand onzer vyanden; ende hy heeft ons bezyjdt van de hand der Philistijnen; en nu is hy uyt den lande gevlucht voor Absalom! En Absalom dien wy over ons gezalt hadden / is in den stryd gestorben; Nu dan / waarom zwiigt gyliden van den koning weder te halen? Doe zondt de koning Dabid tot Zadok ende tot Abiathar / de Priesteren / zeggende; Sprekt tot de Oudsten van Juda; zeggende; Waarom zoudt gyliden de laatste zijn om de koning weder te halen in sijn hupp? (want de

reden des gantschen Israëls was tot den koning gekomen in sijn hupp.) Gy zijt mijne boederen / mijn been / en mijn bleech zijt gy; waarom zoudt gy dan de laatste zijn om den koning weder te halen? En tot Amasa zult gylidē zeggende; Zyt gy niet mijn been en mijn bleech? Godt doe my zoo / en doet 300 toe / 300 gy niet mijns overste zult zijn voor mijn aangezichte / allen dagen / in Joabs plantse; Alzoo neyde hy het herte te aller mannen van Juda / als eens eenigen mans; en sy zonden henen ten koning / zeggende; Keert weder / gy en alle uwe knechten. Doe keerde de koning weder; en quam tot aan de Jordane; en Juda quam tot Gilgal om de koning in 't gemoete te gaan / dat sy den koning over de Jordane voertē. En Simei de zone van Gera / een zone van Lemini / die van Bahurim was haastede en quam af met de mannen van Juda / den koning Dabid te gemoete; En duyzent man van Benjamin met hem; ook Silba de knecht van Sauts hupp / en sijn vijftien zonen / en sijn twintig knechten met hem; en sy togen verdriglyk over de Jordane / voor den koning. Als nu de ponte over voer om het hupp des konings over te halen / en te doen dat goed was in sijn oogen; zoo viel Simei de zone van Gera / neder voor het aangezichte des konings; als hy over de Jordane voer; En hy zepde tot de koning; Mijn heere en rekene my niet toe de misdaad en gedenke niet / wat uwe knecht verkeerdelyk gedaan heeft / te dien dage als mijn heere de koning uyt Jerusaleem uytging; dat het de koning zich ter heraten zoude nenē. Want uwe knecht weet [het] zekerlyk / ik hebbe gezondigt; de ch ziet / ik ben heden gekomen / de eerste van den gantschen hupp Josephs om mijnen heere den koning te gemoete af te komen. Doe antwoorde Absalom / de zone van Zeruja / en zepde; Zoude dan Simei hier voor niet gedoodt worden? zoo hy doch de gezalt den des Heeren geboekt heeft. Maar Dabid zepde; Wat heb ik met u heden te doen / gy zonen van Zeruja / dat gy my heden ten Satan zoudt zijn / zoude hebben pemaant gedoodt worden in Israëel? want en weet ik niet / dat ik heden koning geworden ben over Israëel? Ende de koning zepde tot Simei / Gy en zult niet sterben; ende

De Koning zwoor hem. Mephiboseth Sauls zont quam ook af den Koning te gemoete. en hyen hadde sijne voeten niet schoon gemaakt nochte sijnen knebelbaard beschooren / nochte sijne kleederen gewaschen / van dien dag af / dat de Koning was wechgegaan / tot dien dag toe / dat hy n'et vrede weder quam. Ende het geschiedde / als hy te Jerusaleem den Koning te gemoete quam / dat de Koning tot hem zeyde; Waerom en sijn gy niet met my getogen / Mephiboseth? En hy zeyde; Myn heere Koning / mijn knecht heeft my bedrogen: want uwe knecht zeyde; Ik zal myn ezel zadelen / ende daar op ryden / ende tot den Koning reicken want uwe knecht is kreupel. Daer toe heeft hy uwen knecht by mijnen heere den Koning valschelijch aangezagen: doch mijn heere de Koning is als een Engel Godes; doet dan / dat gord is in uwe oogen. Want al mijns vader s' huyzen is niet geweest / als maar lieden des doods voor mijnen heere den Koning / nochtans hebt gy uwen knecht gezet onder de gene / die aan uwe tafelen: wat heb ik dan meer voor gerechticheyd / en meer te roepen aan de Koning? Doe zeyde de Koning tot hem; Daarom spreek gy meer / van / uwe zaken / ik hebbe gezeyt; Gy en zija deyle het land. En Mephiboseth zeyde tot den Koning; Gy neme het ook gantsch wech: madden mijn heere de Koning met vrede in sijn huys is gekomen.

Het xx Capittel.

Doe was daar by gebateen Bellias man / wiens naam was Seba / een zone van Bichzi, een man van Gemini, die vleys met de bazupne / en zeyde; Wy hebben geen deel aan David / en wy hebben geen erfnisse aan den zone van Jhu; en yegelijc na sijne tenten in Israell. Doe toog alle man van Israell op van achter David / Seba de zone van Bichzi achter na: maar de mannen van Juda kleden haren Koning aan van ce Jordane af tot aan Jerusaleem. Doe nu David in sijn huys te Jerusaleem quam / nam de Koning de tien wyben / sijne / by wyben / die hy gelaten hadde om het huys te bewaren / en de veyne huys van bewaringe / ende onder hieldse / maar en ging tot haar niet in: en sy wat en opgestoten tot op den dag van haar lieder dood / levende als weduwen. Voorz zeyde de Koning tot

Amasa; Roept my de mannen van Juda te zamen / tegen den derden dag: ende gy / stelt u [dan] hier. En Amasa ghy henen / om Juda by een te roepen. Maar hy bleef achter vóóren de gezetten tijden / hy hem gezet hadde. Doe zeyde David tot Abisai; Du zal ons Seba / de zone van Bichzi / meet quads doen als Abisalom: Neemt gy de knechten uwer heeren / ende jaagt hem achter na / op dat hy niet missechen vake steden voorz / en binde / en zich onse oogen ontrecke. Doe togen upt / hem achter na / de mannen Joabs / en de Bichzi / en de Bichzi / en alle de helden. Deze togen upt van Jerusaleem / om Seba den zone van Bichzi achter na te jagen. Als sy nu waren by den grooten steen die by Sibren is / zoo quam Amasa voor haar aangezichte: En Joab was omgordet over sijn kleed / dat hy aan hadde / en daar op was een gozdel / daer te zweed aan vast gemaakt was op sijne lendenen in sijne selhepoe; en als hy voorz / zoo viel het upt. En Joab zeyde tot Amasa; Is het wel met u / mijn broeder? ende Joab vatte de met de rechter hand den baard van Amasa / om hem te kussen. En Amasa en hoedde zich niet voor het zweerd / dat in Joabs hand was; zoo sloeg hy hem daer mede aan de vifder ribbe / en hy stozte sijn ingewand ter aarden upt / en hy en sloeg hem niet ten tweeden male / en hy zeyf; Doe jaagden Joab ende sijn broeder Abisai / Seba / den zone Bichzi / achter na. Maar een man van Joabs jongens / bleef by hem staan: en hy zeyde; Wie is 'er / die lust heeft aan Joab? en wie is 'er / die loof David is? Die volge Joab na. Amasa nu lag in 's bloed getwelt / midden op de sizate: Als die man zag / dat al het volk staan bleef / zoo deed' hy Amasa weg van de sizate in 't veld / en wierp een kleed op hem dewyle hy zag / dat al / die by hem quam / staan bleef. Doe hy nu van de sizate wechgenomen was / toog alle man voorz / Joab na om Seba / den zone Bichzi / achter na te jagen. En hy toog henen door alle stammen Israels na voel / te weten / Beth-Maacha / en het gantsche Betim: ende sy verzamelden zich / en quamen hem ook na. En sy quamen en belegden hem in Abel Beth-Maacha / en ywierp eenen wal op tegen de stad / dat hy aan de buprenmuur stonde: en al het volk / dat

met Joab was / verdozben den muur om dien neder te vellen. Doe tep eene wijze vrouwe upt de stad: Hoor / Hoor / zigt doch tot Joab: Nadert tot hier toe / dat ik tot u sprek. Doe hy nu tot haar naderde / zeyde de vrouwe; Zijt gy Joab? ende hy zeyde; Ik ben het: ende sprek tot hem; Hoor de woorden uwer dienstmaagd; ende hy zeyde; Ik hoore. Doe sy als sy zeggende; In voorzjden spraken sy gemeenlyk / zeggende; Sy zullen zonder twiffel te Abel vagen / ende al zoo volbrachten sy het. Ik ben eene van de vreedzame van de geitrouwe in Israell: ende gy zot te dooden eene stad / die eene moeder is in Israell; waerom zoudt gy het erfdeel des Heeren verflinden? Doe antwoozde Joab / ende zeyde; Het zyn verre het zyn verre van my dat ik zoude verflinden / ende dat ik zoude verderben! De zake en is niet al zoo; maar een man van teberger Ephyraims / wiens naam is Seba / de zone van Bichzi / heeft sijne hand opgeheven tegen den Koning tegen David / levert hem alleen / zoo zal ik van deze stad aftrekken: Doe zeyde de vrouwe tot Joab; Ziet / sijn hoofd zal tot u ober den muur geworpen worden. Ende de vrouwe quam in tot al 't volk met hare wijsheyd / ende sy hieuwen Seba / den zone van Bichzi / het hoofd af / ende wierpen het tot Joab: Doe vleys hy met de bazupne / ende sy verstroopden zich van de stad / een yegelijc na sijne tenten: ende Joab keerde weder na Jerusaleem tot den Koning.

Het xxj. Capittel.

Forde daar was in Davids dagen een jonker / die jaren jaar agter jaar; en David zochte het aangezichte des Heeren: ende de Heere zeyde; Het is om Sauls / en om des bloedhuyzers wille / om dat hy de Gibeoniten gedoodt heeft. Doe tep de Koning de Gibeoniten / en

zeyde tot hem; (de Gibeoniten nu / die waren niet van de kinderen Israels / maar van het overblijffel der Amoriten / ende kinderen Israels hadden hen gezworen / maar Saul zochte te slaan in sijne pver voor de kinderen Israels en Juda. David dan zeyde tot de Gibeoniten. Wat zal ik u lieden doen? en waar mede zal ik verzoenen / dat gy het erfdeel des Heeren zegenet? Doe zeyden de Gibeoniten tot hem; Het is ons niet [te doen om] zilver ende goud met Saul / en niet sijnen huys / ook en is het ons niet / om pemant / te dooden in Israell: En hy zeyde; Wat zegget gy dan / dat ik u doen zal? Ende sy zeyden tot den Koning; Om mandie ons te niete gemaakt / ende tegen ons gedacht heeft / dat wy zonden verdelgt worden / zonder te kunnen bestaan in senige lande

pale van Israëls: Laat ons zeven mannen van sijne zonen gegeven worden / dat wy se den Heere ophangen te Sibra Sauls / O gy verkorene des Heeren! ende de Koning zeyde / Ik zalfe geven. Doch de Koning verschoonde Mephiboseth, den zone Jonathans, des zoons Sauls / om den eed des Heeren / die tuschen hen was / tuschen David / ende tuschen Jonathan / Sauls zone. Maar de Koning nam de twee zonen van Gizza / dochter van Aja / die sy Saul gebaert hadde / Armoni ende Mephiboseth: daer toe de vijf zonen van Michals [zusier] / Sauls dochter die sy Moziel / den zone van Barzillai / den Melchathiter / gebaert hadde: Ende hy gafse in de hand der Sibeoniten die se ophingen op den berg booz het aangezichte des Heeren / ende die zeven vielen te gelyke. Ende sy werden gedoodt in de dagen des oosts, in de eerste [dagen] / in het begin des gerstenoofts.

Her xxij. Capittel.

Ende David sprak de woorden dezess lieds tot den Heere: ten dage als de Heere hem verlost hadde upt de hand aller sijner vyanden / en upt de hand Sauls. Hy zeyde van: de Heere is mynne steunroetse / en mijn boecht / en mijn uyt helper: Godt is mijn roetse / ik zal op hem betrouwen: in sijn schild ende den hoorn mijns heyls / mijn hoog ver trek / ende mijne toevlucht / mijn verlosser / van geweld hebt gy my verlost. Ik aantiep den Heere die te prijsen is / ende ik werd verlost van mine vyanden. Want baren des doods hadden my omvangen: beeken Belials ver schykten my. Banden der helle omringden my: sitliken des doods besegenden my. Als my bange was aontiep ik den Heere / en riep tot mynen Godt: ende hy hoorde mijne stemme upt sijn paleys / en mijn geroep [quam] in sijne ooren. Dor daberde ende besefde de aarde / de fondamenten des Hemels beroerden z'ch / en daberden om dat hy ontfeken was. Ook ging op van sijner neuzen / en een vyer upt sijnen mond ver teerde / hollen werden daer van aangesteken. Ende hy boog den Hemel / ende daalde neder / en donker heyd was onder sijne voeten. Ende hy voer op eenen Cherub / en vloog: en werd gezien op de vleugelen des winds. Ende hy zette de dupsternisse rontom zich tot ten-

ten; eene t'zamenbindinge der wateren / wolken des Hemels. Dan den glantz booz hem henen / werden holen des vyers aangesteken. De Heere donderde van den Hemel / ende de Allerhoogste gaf sijne stemme. En hy zondt pijlen upt ende ver stropde se; bliften / en ver schykte se. Ende de diepe volken der zee werd gezien de gronde der wereld werden ontfekt / dooz het schelden des Heeren / van het geblaas des winds sijner neuze. Hy zondt van der hoogte / hy nam my; hy trok my op upt groote wateren. Hy verlosse my van mine stercken vyand; van mine hateren / om datse machti ger waren dan ik. Sy hadden my besegent ten dage mijns ongevals; maar de Heere was myn steunsel. En hy voerde my upt in de ruimte / ende rukte my upt. want hy hadde lust aan my. De Heere vergoldt my na mijne gerechtigheyd; hy gaf my weder na de reynigheyd myner hande. Want ik hebbe des Heeren wegen gehouden / ende en ben mijnen Godt niet godlooselijck afgegaan. Want alle sijne rechten waren booz my / en sijne inzettlingen / daer van en weck ik niet af. Maar ik was oprecht booz hem; en ik wachtte my booz mijne ongerechtigheyd. Zoo gaf my de Heere weder na mijne gerechtigheyd / na mijne reynigheyd / booz sijne oogen. By den goebertierent houdt gy u goedertierent: by den oprechten held houdt gy u oprecht. By de repnen houdt gy u repn / maar by den verkeerde houdt gy u verdraapt. Ende gy verlost het bedrukte volck; maar uwe oogē zijn tegen de hooge / gy zultse vernederē. Want gy zijt mijne lampe / O Heere! ende de Heere doet mijne dupsternisse ophlarē. Want met u loop ik dooz eene bende; met mijnen Godt spring ik over eenē muur. Godts weg is volmaakt; / Der edē des Heeren is doozloutert: hy is een schild / allen die op hem betrouwen. Want wie is Godt / behalven den Heere? en wie is een rotssteen behalven onzen Godt? Godt is mijne sterkte [ende] kracht; ende hy heeft mijnen weg volkomen geopen. Hy maakt mijne voeten gelyk als der hinden / ende stelt my op mijne hoogten. Hy leert mijne handen ten stryde / zoo dat een stalen boog met mijne armen verbroken is. Ook hebt gy my gegeven den schild uwer heyls / en [dooz] uwe verootmoedigen hebt gy my groot gemaekt. **Hy**

Hy hebt mijnen voetstap ruym gemaekt onder n. p.; en mijne enkelen hebben niet gewankelt. Ik verbolgde mijne vyanden / ende bedelgde se / ende en keerde niet weder tot dat ik se verdaan hadde. Ende ik ver teerde se / en doozstahse / datse niet weder opstonden; maar sy vielen onder mijne voeten. Want gy omgordet my met kracht / en stryde; gy deedt onder my neder bukken die tegen my opstonden. En gy gaaf me den nekke mijner vyanden / mijn hateren; en ik verniedese. Sy zagen upt / maar daer en was geen verlosser; na den Heere / maar hy en antwoorde hen niet. Doe berg upsde ik se / als stof der aarde; ik stamp tefe / ik brypde se upt als slijk der straat. Ook hebt gy my uyt geholpen van de twisten mijns volks; gy hebt my bewaart tot een Hoofd der Heydenen: het volck / [dat] ik niet en kende / heeft me gedient. Dzeemde hebben zich my gevepnsdelijck onderwoopen: Zoo haast als [haar] oore [van me] hoorde / hebben sy me gehoozsaamt. Dzeemde hebben zich vervallen / ende hebben zich aangegordet upt hare sloten. O Heere cleef / en geloofst zy mijn rotssteen: En verhoogt zy Godt de rotssteen mijns heyls: De Godt die me volkomene wraake geeft / en die volken onder my neder werpt: En die me uytvoert van mine vyanden; en gy verhoogt me boven de gene die tegen my opstaan / gy reddet me van den man alles getweids. Waarom zal ik u / O Heere! loben onder de Heydenen / ende uwen Naame zal ik psalmsingen.

Her xxij. Capittel.

Voorts zijn dit de laatste woorden Davids. David de zone van Iai / zeyt; ende de man die hooge is opgericht / de Gezalfde des Godts Jacobs / en liefelijck [in] Psalmen Israëls / zeyt. De Geest des Heere heeft dooz me gesproken: en sijn reden is op u / uwe tonge geweeft. De Godt Israëls heeft gezeyt / de Rotssteen Israëls heeft tot me gesproken: [Daer zal zijn] een heerscher over de menschen / een rechtveerdige / een heerscher [in de] bzeze Godts. En hy zal zijn gelyk het licht des morgens [wanneer] de Sonne opgaat: des morgens zonder wolken / [wanneer] van de glantz na de regen / de grascheutkens upt der aarden [voortkomen]. Hoewel mijn hups al zoo ulet en is by Godt; nochtans heeft hy

my een eenwylg verbond gesceft / dat in alles wel geordneert en bewaart is: Doozker is [daer in] al mijn heyl / en alle lust / hoe wel hy het [noch] niet en doet uytprupten. Maar de [mannen] Belials / die zullen altemaal zijn als doornen / die wechgewoopen worden; om dat men se niet en hand niet kan vattē: Maar een yegelijck / die se zal aantasten / verzieet zich niet pzer en het hout eener splesse: ende sy zullen gantscheijck met vyer verbrandt worden te zelver plaatse. Dit zijn de namen der helden / die David gehadt heeft: Jotseheb / Bashebet / [de zone van] Achhemoni / de boozneemster der Hoofdliede. Deze was Adino de Eniter / [die z'ch selde] tegen acht hondert / die [van hem] ver slagen werden op eenmaal. Ende na hem was Eleazar / de zone van Dodo / zone van Ahohi: [deze was] onder de drie helden met David / doe sy de Philistijnen beschimpten [die] aldaer ten stryde verzamelt waren / ende de mannen Israëls waren opgetogen. Deze stonde op en sloeg onder de Philistijnen / tot dat sijne hand moede werd / ja sijne hand aan het zweerd kledde; En de Heere wrochte een groot heyl ten zelvendage: Ende het volck keerde wederom hem na / alleenlijck om te plonderen. Na hem nu was Samma de zone van Age / de Hararij: doe de Philistijnen verzamelt waren in een doop / en aldaer een stuk alkens was vol sinen / ende het volck booz het aangezichte der Philistijnen bluchte; Zoo selde hy zich in het midden van dat stuk / ende verlosse dat / ende sloeg de Philistijnen: En de Heere wrochte een groot heyl. Ook gingen af drie van de dertig Hoofden / en quamen in den ooght tot David in de spelonke Adullam; En der Philistijne hoop hadde zich gelegerd in den dale Gephaim. Ende David was doe in eene vestinge: Ende de bezettinge der Philistijnen was doe te Bethlehem. En David kreeg lust / en zeyde: Wie zal my water te dinken geven upt Bethlehems bozput / die in de poozte is? Doe haken die drie helden dooz het leger der Philistijnen / ende putteden water upt Bethlehems bozput / die in de poozte is / ende dzoegen t. Wie zal my water te dinken geven en wilde dat niet dinken: maar goot het upt / boozden Heere; En zeyde; Het zy verre van me / O Heere / dat ik dit zoude doen; Zoudt

[ik]

[Ik dinken] het bloed der mannen / die he-
nen gegaan zijn met verghel harez lebens?
Ende hy en wilde het niet dinken.

Her xxiv. Capittel.

Ende de toorn des Heeren voer boort te
ontfeken tegen Iſraël / ende hy poezede
David aan tegen haerlieden / zeggende;
Gaat / telt Iſraël in Juda. De Koning dan
zepte tot Joab / den krijgs oversten / die hy
hem was; Trekt nu om / door alle stammen
Iſraels / van Dan tot Ber-Seba toe / en tel-
let het volk / op dat ik het getal des volks we-
te. Doe zepde Joab tot den Koning; Du doe
de Heere utwe Godt tot dezen volke / zoo als
deze ende die nu zijn / hondert maal meer / dat
de oogen mijns heeren des Konings het aan-
zien: Maar waarom heeft mijn heere de ko-
ning lust tot deze zake? Doch des Konings
woord nam de overhand tegen Joab. en tegen
de Overste des heers: Alzoo toog Joab upt
met de Overste des heers van des Konings
aangezichte / om het volk Iſraels te tellen.
Ende sy gingen over de Jordane / ende te ge-
den hen by Beofe / ter rechterhand der stad
die in 't midde is van de beke Gads / ende aan
Gakzer. Doozts quamen sy in Gilead / en in
de leege land Hosi: ook quamen sy tot Dan-
Jaan / en rontom by Sidon En sy quamen
tot de beffinge van Eprug / en alle steden der
Hebieten en der Canaaniten: En sy quamen
upt aen het Zuiden van Juda te Ber-Seba
Alzoo togen sy om doozt gant sehe land: ende
ten eynde van negen maanden en twintig da-
gen quamen sy te Jerusaleem. En Joab gaf
de somme des getelden volks aanden Koning
Ende in Iſraël waren acht hondert duyzent
strijdbare mannen / die het zweerd uptro-
ken / en de mannen van Juda waren byf hon-
dert duyzent man. Ende Davids herte sloeg
hem / na dat hy het volk getelt hadde: Ende
David zepde tot den Heere; Ik hebbe zeer
gezondigt [in] 't gene ik gedaen hebbe / maar
nu / O Heere! neem doch de misdad uwes
knechts weg / want ik hebbe zeer zottelijck ge-
daen. Als nu David des mozzens opstond /
zoo geschiedde het woord des Heeren tot den
Prophete Gad / Davids Ziender / zeggende:
Gaat hen en sprek tot David; Alzoo zep-
de Heere; Dze dingen draag ik u vooz:

Derheft u een upt dien / dat ik u doe. Zoo
quam Gad toe David / ende maekte het hem
bekent / en zepde tot hem: Zal u een honger
van zeven jaren in uw land komē? ofte [wilt]
gy dze maanden vleden vooz het aangezich-
te uwer vanden / dat die u herbolgen? ofte
datter dze dagen pestilentie in uw land zy?
Derht nu / en ziet toe / want woord ik dien
en weder brengen / die my gezonden heeft.
Doe zepde David tot Gad: Wy is zeer ban-
ge: laat ons doch in de hand des Heeren vallen /
want sijne barmhertigheden zijn vele / maar
en laat my in de hand van menschen niet val-
len. Doe gaf de Heere eene pestilentie in Iſ-
raël van den mozzen aan tot den gezetten tijd
toe: en daer stozven vanden volke / van Dan
tot Ber-Seba toe / zebentig duyzent man-
nen. Doe nu de Engel sijne hand uptrekte
over Jerusaleem om haar te verderben / be-
coudde het den Heere over dat quaad / en hy
zepte tot den Engel / die het verderf onder den
volke maekte / Het is genoeg / trekt uwe hand
nu af: de Engel des Heeren nu was by den
dozschbloer van Arabna den Jebusiter. En
David / als hy den Engel zag / die het volk
sloeg / sprach tot den Heere / ende zepde / Ziet /
Ik / ik hebbe gezondigt / ende Ik / ik hebbe
onrecht gehandelt / maar wat hebben deze
schapen gedaen? Uwe hand zy doch tegen
my ende tegen mijns vaders huys En Gad
quam tot David op dien zelven dag / en zepde
tot hem; Gaat op / richt den Heere eenen al-
taar op / op den dozschbloer van Aransa den
Jebusiter. Alzoo ging David op na Gads
woord / gelijk als de Heere geboden hadde.
Ende Arabna zag toe / ende zag den Koning
ende sijne knechten tot hem overkomen: zoo
ging Arabna upt / en doog zich vooz den ko-
ning met sijn aangezichte ter aerden. En A-
rabna zepde; Waarom komt mijn heere de
Koning tot sijnen knecht? ende David zepde /
Om dezen dozschbloer van u te koopē / om
den Heere eenen altaar te bouwen / op dat deze
plage opgehouden wojde van over oen volke:
Ende David bouwde aldaar den Heere eenen
altaar / en offerde brand-offeren en dank-offe-
ren: Alzoo wezdt de Heere de lande verbeden /
ende deze plage van over Iſraël opgehouden.

E N D E.

compl. f.

